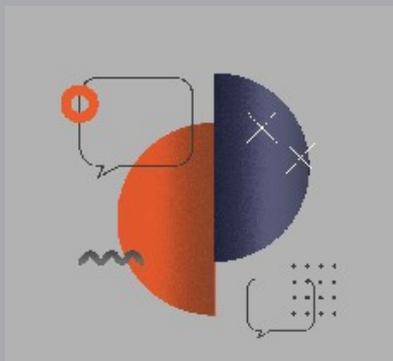




M.I.L.A.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΠΟΛΥΜΕΣΑ, ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ
ZEITSCHRIFT FÜR MULTIMEDIA, INTERKULTURALITÄT UND LINGUISTISCHE ANWENDUNGEN
JOURNAL OF MULTIMEDIA, INTERCULTURALISM AND LINGUISTIC APPLICATIONS



ISSN: 2945-2783

04/25

1848: Der Völkerfrühling
1848: Η Άνοιξη των Εθνών

*“Übersetzen oder nicht übersetzen,
das ist hier jetzt die Frage!”*
Interview mit Sofia Avgerinou

*Να μεταφράζει κανείς ή να μην
μεταφράζει, ιδού η απορία!*
Συνέντευξη με τη Σοφία Αυγερινού

Vielsprachigkeit oder Mehrsprachigkeit?
Πολυγλωσσία ή Πολλαπλογλωσσία;

...και άλλα πολλά!
...und Vieles mehr!



Inhaltsverzeichnis

01

SEITE 6

• Vielsprachigkeit und Mehrsprachigkeit? Wo liegt der Unterschied?

Rund um Sprache und Didaktik

02

SEITE 8

Kurz und bündig

03

SEITE 14

• Der Völkerfrühling
• Die Fabriken der Hoffnung

Gesellschaft und Kultur

04

SEITE 23

• Heringers Sprachwelt
Interkulturelles und Interlinguales

05

SEITE 25

Wie ein gesetzlich verankertes Recht zu einer traumatischen Erfahrung wird

Barrierefreies

06

SEITE 30

Übersetzen oder nicht übersetzen, das ist hier jetzt die Frage!

Berufliches

07

SEITE 36

Post von einem Poeten
Mailbox

08

SEITE 38

Ein Gespräch zwischen Deutschen in Griechenland
Kolumne +49

Περιεχόμενα

01

ΣΕΛΙΔΑ 6

- Πολυγλωσσία ή Πολλαπλογλωσσία; Πού έγκειται η διαφορά;

Πέρι γλώσσας και διδακτικής

02

Με λίγα λόγια

ΣΕΛΙΔΑ 8

03

- Η Άνοιξη των Εθνών
- Τα εργοστάσια της ελπίδας

ΣΕΛΙΔΑ 14

Κοινωνία και πολιτισμός

04

- Ο γλωσσικός κόσμος του Heringer

Διαπολιτισμικά και διαγλωσσικά

ΣΕΛΙΔΑ 23

05

Πώς ένα νομικά κατοχυρωμένο δικαίωμα γίνεται μια τραυματική εμπειρία

ΣΕΛΙΔΑ 25

Προσβασιμότητα και συμπερίληψη

06

Να μεταφράζει κανείς ή να μην μεταφράζει, ιδού η απορία!

ΣΕΛΙΔΑ 30

Τα του επαγγέλματος

07

Γράμμα από έναν ποιητή

ΣΕΛΙΔΑ 36

Mailbox

08

Μια συζήτηση μεταξύ Γερμανών στην Ελλάδα

ΣΕΛΙΔΑ 38

Στήλη +49

Foto: Wolfgang Weiser / unsplash

Editorial

Αγαπητές αναγνώστριες, αγαπητοί αναγνώστες,

Το περιοδικό M.I.L.A. του Εργαστηρίου Πολυμέσων και Γλωσσικών Εφαρμογών του Τμήματος Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας τους Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών σας καλωσορίζει με μεγάλη χαρά στο τέταρτο του τεύχος.

Το περιοδικό καλύπτει την αναγκαιότητα να υπάρχει ένα βήμα για ανταλλαγή απόψεων, εμπειριών και προτάσεων στο ευρύ φάσμα της γλωσσολογίας και διδακτικής ξένων γλωσσών αφενός και αφετέρου να συνδέει τα ανωτέρω με τη σύγχρονη κοινωνία, την πολιτική της συμπερίληψης, της γλωσσικής και εκπαιδευτικής πολιτικής καθώς και με ζητήματα που σχετίζονται με την συνεχώς μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας.

Η διεπιστημονική αυτή διάσταση στοχεύει μεταξύ άλλων και στην ανάπτυξη των ιδιαίτερα σήμερα αναγκαίων δεξιοτήτων των μελών της συντακτικής ομάδας, που αποτελείται από φοιτήτριες και φοιτητές αλλά και αποφοίτους και απόφοιτες του τμήματος καθώς εξασκούνται εμπράκτως στην παραγωγή διαφορετικών κειμενικών ειδών και μάλιστα στις δύο γλώσσες (Γερμανικά/Ελληνικά) μαθαίνοντας να μεταλαμπαδεύουν κατά αυτόν τον τρόπο τον «κόσμο» που εκφράζεται στην μία γλώσσα στον «κόσμο» που ομιλεί την άλλη γλώσσα.

Τα άρθρα μας παρουσιάζουν καινοτόμες προσεγγίσεις στους τομείς της γλωσσολογίας, των πολυμέσων και της διαπολιτισμικής επικοινωνίας για παράδειγμα. Το ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας και του πολιτισμού συνεχίζεται για να ανακαλύψουμε νέες προοπτικές και να εμβαθύνουμε στην κατανόηση της ποικιλομορφίας της ανθρώπινης επικοινωνίας.

Το περιοδικό MILA είναι το σημείο συνάντησης για την ανταλλαγή ιδεών, εμπειριών και γνώσεων. Ευχαριστήσουμε όλους τους/τις συγγραφείς και την αφοσιωμένη συντακτική μας ομάδα για τη συμβολή και τη δέσμευσή τους. Σε αυτό το σημείο επισημαίνεται ότι παραμένει πάντα ανοικτή η πρόσκληση για όσους και όσες επιθυμούν να ενταχθούν στην συντακτική ομάδα μας.

Ελπίζουμε ότι και αυτό το τεύχος του περιοδικού MILA θα σας «μιλήσει» ώστε να εμπνευστείτε να εξερευνήσετε νέους ορίζοντες και να ανακαλύψετε τις συνδέσεις μεταξύ γλώσσας, πολιτισμού και πολυμέσων.

Καλή ανάγνωση!

Αν. καθηγήτρια Άννα Χήτα
Η υπεύθυνη του περιοδικού

ΕΚΔΟΤΗΣ:

Εργαστήριο Πολυμέσων και
Γλωσσικών Εφαρμογών, ΕΚΠΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

Φιλοσοφική Σχολή, Κυψέλη 726,
Νικολάου Πολίτη 1, 15784, Ζωγράφου, ΕΛΛΑΔΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΣΥΜΦ. ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ: Άννα Χήτα

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: Νίκος Αλεξάτος

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ/ΓΡΑΦΙΚΑ: Χρυσόστομος Καγιόγλου

ISSN: 2945-2783

Liebe Leserinnen, liebe Leser,

die Zeitschrift M.I.L.A. des Instituts für Multimedia und Linguistische Anwendungen des Fachbereichs für deutsche Sprache und Literatur der Nationalen und Kapodistrias Universität Athen begrüßt Sie ganz herzlich zur vierten Ausgabe.

Die Zeitschrift deckt einerseits die Notwendigkeit des Austausches von Ansichten, Erfahrungen und Vorschlägen im großen Feld der Linguistik und des Fremdsprachenunterrichts und andererseits die Möglichkeit, all das mit der zeitgenössischen Gesellschaft, der Politik der Inklusion, der Sprach- und Bildungspolitik sowie mit Fragen des sich ständig verändernden Arbeitsmarktes zu verbinden.

Diese interdisziplinäre Dimension zielt unter anderem darauf ab, die heute besonders notwendigen Fähigkeiten der Mitglieder des aus Studierenden und Alumnizusammengesetzten Redaktionsteams zu entwickeln und auszubauen. Durch das Verfassen verschiedener Textsorten, und das in beiden Sprachen (Deutsch/Griechisch), üben und lernen sie gezielt, die in einer Sprache ausgedrückte „Welt“ jener „Welt“ zu vermitteln, die die andere Sprache spricht.

In unseren Artikeln stellen wir innovative Ansätze vor, zum Beispiel in den Bereichen Linguistik, Multimedia und interkulturelle Kommunikation. Wir laden Sie ein, mit uns auf eine Reise durch die Welt der Sprache und Kultur zu gehen, um neue Perspektiven zu entdecken und das Verständnis für die Vielfalt der menschlichen Kommunikation zu vertiefen.

Die Zeitschrift M.I.L.A ist der Treffpunkt für den Austausch von Ideen, Erfahrungen und Wissen. Wir danken allen AutorInnen und unserem motivierten Redaktionsteam für ihren Beitrag und ihr Engagement. An dieser Stelle möchten wir erneut darauf hinweisen, dass wir alle zur Mitarbeit in unserem Redaktionsteam einladen. Wir hoffen, dass auch diese Ausgabe der MILA-Zeitschrift Ihnen „zuspricht“ und Sie dazu inspiriert, neue Horizonte zu erkunden und die Verbindungen zwischen Sprache, Kultur und Multimedia zu entdecken.

Viel Spaß beim Lesen!



Assoc.-Prof. Anna Chita
Presserechtliche Verantwortung

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ ΚΑΙ
ΓΛΩΣΣΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ



INSTITUT FÜR MULTIMEDIA UND
LINGUISTISCHE ANWENDUNGEN

HERAUSGEBER:

Institut M.I.L.A., NATIONALE UND
KAPODISTRIAS UNIVERSITÄT ATHEN

ADRESSE:

Philosophische Fakultät, Raum 726,
Nikolaou Politi 1, 15784 Zografou, Griechenland

V.I.S.D.P.: Anna Chita

CHEFREDAKTEUR: Nikos Alexatos

DESIGN: Chrysostomos Kagioglou

ISSN: 2945-2783



Vielsprachigkeit oder Mehrsprachigkeit? Wo liegt der Unterschied?

Areti Tsigreli

In den multi-, interkulturellen und daher auch multilingualen Gesellschaften der heutzutage globalisierten Welt sollte die Sprachenpolitik eine Priorität der Staaten darstellen, damit der Spracherwerb einerseits gefördert sowie die Vielfalt der Kulturen und Sprachen andererseits geachtet werden. Beispielsweise stellt die kulturelle und sprachliche Vielfalt Schwerpunkt der Sprachenpolitik der Europäischen Union dar, in deren Rahmen die Fremdsprachenkenntnisse als Grundkompetenz aller EU-Bürger betrachtet wird. In dieser sprachlich vielfältigen Umgebung hat der „Gemeinsame Europäische Referenzrahmen für Sprachen“ (GeR) bereits ab 2001 den Unterschied der Termini „Vielsprachigkeit“ und „Mehrsprachigkeit“ aufgewiesen.

Allerdings scheinen die Begriffe „Vielsprachigkeit“ und „Mehrsprachigkeit“ auf den ersten Blick dasselbe zu bedeuten, so dass ihre häufige Verwechslung keineswegs zufällig ist. Sehen wir uns also die Unterschiede an.

Was ist „Vielsprachigkeit“?

Laut GeR ist „Vielsprachigkeit“ die Kenntnis mehrerer Sprachen oder die Koexistenz verschiedener Sprachen innerhalb derselben Gesellschaft. Vielsprachigkeit kann daher dadurch erreicht werden, indem man das Sprachangebot in einem Bildungssystem vielfältig gestaltet und so die Schüler dazu ermutigt, mehr als eine Fremdsprache zu lernen. Somit kann der Terminus „vielsprachig“ für eine soziale Gruppe, ein geographisches Gebiet, ein Land oder eine Institution, wo mehrere Sprachen gesprochen werden, verwendet werden.

Πολυγλωσσία ή πολλαπλογλωσσία; Πού έγκειται η διαφορά;

Στις πολύ-/δια-πολιτισμικές και, συνεπώς, πολύγλωσσες κοινωνίες του σημερινού παγκοσμιοποιημένου κόσμου, η γλωσσική πολιτική πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα για τα κράτη, προκειμένου αφενός να προωθηθεί η γνώση ξένων γλωσσών και αφετέρου να γίνει αντικείμενο σεβασμού η ποικιλομορφία των πολιτισμών και των γλωσσών. Για παράδειγμα, η πολιτισμική και γλωσσική ποικιλομορφία βρίσκεται στο επίκεντρο της γλωσσικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο της οποίας η γνώση ξένων γλωσσών θεωρείται βασική ικανότητα όλων των πολιτών της. Σε αυτό το γλωσσικά ποικίλο περιβάλλον το «Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες» (ΚΕΠΑ) ήδη από το 2001 έχει επισημάνει τη διαφορά των όρων «πολυγλωσσία» και «πολλαπλογλωσσία».

Πάντως, οι όροι «πολυγλωσσία» και «πολλαπλογλωσσία» εκ πρώτης όψεως φαίνεται να έχουν την ίδια σημασία και γι' αυτό δεν είναι καθόλου τυχαία η συχνή σύγχυσή τους. Ας δούμε, λοιπόν, τη διαφορά τους.

Τι είναι «πολυγλωσσία»;

Σύμφωνα με το ΚΕΠΑ, «πολυγλωσσία» είναι η γνώση ενός αριθμού γλωσσών ή η συνύπαρξη διαφορετικών γλωσσών μέσα στην ίδια κοινωνία. Ως εκ τούτου, η πολυγλωσσία μπορεί να επιτευχθεί αυξάνοντας την ποικιλία των προσφερόμενων γλωσσών σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα κι ενθαρρύνοντας έτσι τους μαθητές να μάθουν περισσότερες από μία ξένες γλώσσες. Συνεπώς, ο όρος «πολύγλωσσο» μπορεί να χρησιμοποιηθεί για μια κοινωνική ομάδα, μια γεωγραφική περιοχή, μια χώρα ή ένα ίδρυμα, όπου ομιλούνται διάφορες γλώσσες.

Und „Mehrsprachigkeit“? Was ist das?

Wieder nach dem GeR (2001), „Mehrsprachigkeit betont die Tatsache, dass sich die Spracherfahrung eines Menschen in seinen kulturellen Kontexten erweitert, von der Sprache im Elternhaus über die Sprache der ganzen Gesellschaft bis zu den Sprachen anderer Völker (die er entweder in der Schule oder auf der Universität lernt oder durch direkte Erfahrung erwirbt).

Diese Sprachen und Kulturen werden aber nicht in strikt voneinander getrennten mentalen Bereichen gespeichert, sondern bilden vielmehr gemeinsam eine kommunikative Kompetenz, zu der alle Sprachkenntnisse und Spracherfahrungen beitragen und in der die Sprachen miteinander in Beziehung stehen und interagieren“. Alle individuellen, wenn auch nicht so gut beherrschte, Sprachkenntnisse bzw. Spracherfahrungen tragen gemeinsam und miteinander interagierend zur Bildung einer mehrsprachigen Kompetenz, eines, nach dem GeR ausgedrückt, sprachlichen Repertoires, bei. Dank dieser Kompetenz, die vielmehr mit der individuellen Sprachverwendung (parole nach Saussure) zu tun hat, kann der Sprecher gemäß der jedes Mal kommunikativen Situation verschiedene Facetten seiner sprachlichen Alphabetisierung flexibel verwerten und durch adressatenorientierten Sprachwechsel in mehreren Sprachkontexten kommunizieren. Mithin kann die Kommunikation dadurch erleichtert und das Kommunikationsziel effektiv erreicht werden.

Und jetzt lasst uns mit einem Rätsel schließen!

Frage: Nehmen wir an, wir haben einen Griechen, der neben Griechisch auch Englisch, Italienisch und Spanisch spricht und in der Schweiz lebt, einem Land, das für seine sprachliche Vielfalt bekannt ist. Worum geht es?

Antwort: Es geht um eine mehrsprachige Person, die in einer vielsprachigen Umgebung lebt.

* Kurz gesagt kann man als „mehrsprachig“ bezeichnet werden, wenn man sich in mehreren Sprachen ausdrücken kann.

Και «πολλαπλογλωσσία» τι είναι;

Πάλι σύμφωνα με το ΚΕΠΑ (2001), «η πολλαπλογλωσσική προσέγγιση τονίζει το γεγονός ότι καθώς κάποιος διευρύνει τις εμπειρίες του σε σχέση με τη γλώσσα στα πολιτισμικά της περικείμενα, από τη γλώσσα του σπιτιού στη γλώσσα της κοινωνίας γενικά και, στη συνέχεια, στις γλώσσες άλλων λαών (που τις μαθαίνει είτε στο σχολείο/ πανεπιστήμιο είτε από άμεση εμπειρία), δεν διατηρεί αυτές τις γλώσσες και τους πολιτισμούς σε αυστηρά διαχωρισμένα τμήματα του νου, αλλά, αντίθετα, συναρμολογεί μια επικοινωνιακή ικανότητα, στην οποία συνεισφέρει ολόκληρη η γλωσσική γνώση και εμπειρία και στην οποία οι γλώσσες αλληλοσχετίζονται και αλληλεπιδρούν».

Όλες οι ατομικές, ακόμη κι όχι τόσο καλά κατακτημένες, γλωσσικές δεξιότητες και γλωσσικές εμπειρίες, αλληλεπιδρώντας μεταξύ τους, συμβάλλουν από κοινού στη διαμόρφωση μιας πολλαπλογλωσσικής ικανότητας, ενός, σύμφωνα με το ΚΕΠΑ, γλωσσικού ρεπερτορίου. Χάρη σε αυτήν την ικανότητα, η οποία έχει να κάνει κυρίως με την ατομική χρήση της γλώσσας (parole κατά τον Saussure), ο ομιλητής μπορεί να χρησιμοποιήσει ευέλικτα διαφορετικές πτυχές του γλωσσικού του γραμματισμού ανάλογα με την κάθε φορά επικοινωνιακή κατάσταση και να επικοινωνήσει μέσα σε διάφορα γλωσσικά συγκείμενα μέσω της εναλλαγής γλωσσών, λαμβάνοντας υπόψη τον εκάστοτε αποδέκτη. Επομένως, μπορεί με αυτόν τον τρόπο να διευκολυνθεί η επικοινωνία και να επιτευχθεί αποτελεσματικά ο επικοινωνιακός στόχος. Εν ολίγοις, ένα άτομο μπορεί να χαρακτηριστεί ως «πολλαπλόγλωσσο», εάν μπορεί να εκφραστεί σε αρκετές γλώσσες.

Και τώρα, ας κλείσουμε με ένα αίνιγμα!

Ερώτηση: Ας υποθέσουμε ότι έχουμε έναν Έλληνα, ο οποίος εκτός από τα Ελληνικά μιλάει Αγγλικά, Ιταλικά και Ισπανικά και ζει στην Ελβετία, άρα γνωστή για τη γλωσσική της ποικιλία. Περί τίνος πρόκειται;

Απάντηση: Πρόκειται για ένα πολλαπλόγλωσσο* άτομο που ζει σε ένα πολύγλωσσο περιβάλλον.

* Χρησιμοποιήθηκε ο όρος «πολλαπλόγλωσσο» παρά τη μη δόκιμη (ακόμη) και όχι τόσο οικεία χρήση του στα Ελληνικά, προκειμένου να γίνει σαφής η διαφοροποίησή του από τον όρο «πολύγλωσσο».



Vom Frühling Gια την άνοιξη



Nikos Alexatos

Der 1. Mai

*Internationaler Kampf- und Feiertag
der Arbeiterbewegung*

Der 1. Mai, bekannt als Tag der Arbeit oder Internationaler Arbeiterkampftag, ist ein weltweiter Gedenk- und Feiertag der Arbeiterbewegung. Seine Wurzeln reichen bis ins 19. Jahrhundert zurück und sind eng mit dem Kampf für bessere Arbeitsbedingungen, gerechte Löhne und die Rechte der Arbeiterklasse verbunden. Bis heute ist der 1. Mai ein Symbol für Solidarität, soziale Gerechtigkeit und den Widerstand gegen Ausbeutung.

Die Geschichte des 1. Mai als Arbeiterkampftag beginnt in den USA. Im Jahr 1886 riefen Gewerkschaften und Arbeiterorganisationen zu einem Generalstreik auf, um die Einführung des Achtstundentags durchzusetzen. Damals waren Arbeitszeiten von zwölf Stunden oder mehr üblich, ohne ausreichenden Schutz oder faire Bezahlung. Am 1. Mai 1886 traten Hunderttausende Arbeiter in den Streik, vor allem in Chicago, einem Zentrum der Arbeiterbewegung.

Die Proteste eskalierten: Bei einer Kundgebung am Haymarket wurde am 4. Mai 1886 eine Bombe geworfen, was zu einem brutalen Polizeieinsatz führte. Mehrere Menschen starben, und in einem umstrittenen Prozess wurden später mehrere Gewerkschafter und Anarchisten hingerichtet – die sogenannten „Haymarket-Märtyrer“.

Dieser Vorfall prägte die internationale Arbeiterbewegung und führte dazu, dass der 1. Mai als Tag des Gedenkens und des Protests etabliert wurde.

Im Jahr 1889 beschloss die Zweite Internationale, ein Zusam-

1η Μαΐου

*Διεθνής ημέρα αγώνα
και γιορτής του εργατικού κινήματος*

Η 1η Μαΐου, γνωστή ως Ημέρα της Εργασίας ή Διεθνής Ημέρα Αγώνα των Εργαζομένων, είναι παγκόσμιος εορτασμός και αργία του εργατικού κινήματος. Οι ρίζες της ανάγονται στον 19ο αιώνα και είναι στενά συνδεδεμένες με τον αγώνα για καλύτερες συνθήκες εργασίας, δίκαιους μισθούς και τα δικαιώματα της εργατικής τάξης. Μέχρι σήμερα, η 1η Μαΐου αποτελεί σύμβολο αλληλεγγύης, κοινωνικής δικαιοσύνης και αντίστασης κατά της εκμετάλλευσης.

Η ιστορία της 1ης Μαΐου ως ημέρας αγώνα των εργαζομένων ξεκινά στις ΗΠΑ. Το 1886, τα συνδικάτα και οι εργατικές οργανώσεις κάλεσαν σε γενική απεργία για να επιβάλουν την καθιέρωση του οκτώωρου. Εκείνη την εποχή, οι ώρες εργασίας των δώδεκα ωρών ή και περισσότερο ήταν συνηθισμένες, χωρίς επαρκή προστασία ή δίκαιη αμοιβή. Την 1η Μαΐου 1886, εκατοντάδες χιλιάδες εργάτες απεργούσαν, ιδίως στο Σικάγο, κέντρο του εργατικού κινήματος. Οι διαμαρτυρίες κλιμακώθηκαν: μια βόμβα ρίχτηκε σε μια συγκέντρωση στο Haymarket στις 4 Μαΐου 1886, οδηγώντας σε μια βίαιη αστυνομική επιχείρηση. Αρκετοί άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους και αρκετοί συνδικαλιστές και αναρχικοί εκτελέστηκαν αργότερα σε μια αμφιλεγόμενη δίκη - οι λεγόμενοι «Μάρτυρες του Χαίμαρκετ».

Το περιστατικό αυτό άφησε το στίγμα του στο διεθνές εργατικό κίνημα και οδήγησε στην καθιέρωση της Πρωτομαγιάς ως ημέρας μνήμης και διαμαρτυρίας.

Το 1889, η Δεύτερη Διεθνής, μια ένωση σοσιαλιστικών κομμάτων

menschlich sozialistischer Parteien und Gewerkschaften, den 1. Mai als internationalen Kampftag für Arbeiterrechte auszurufen. Seitdem wird dieser Tag weltweit mit Demonstrationen, Kundgebungen und Streiks begangen.

In vielen Ländern wurde der 1. Mai zum gesetzlichen Feiertag, so auch in Deutschland, Österreich und der Schweiz. Doch während er in einigen Staaten als friedlicher Feiertag mit Volksfesten gefeiert wird, ist er in anderen Ländern nach wie vor ein Tag des politischen Protests.

In Deutschland wurde der 1. Mai erstmals 1890 begangen, blieb jedoch lange Zeit umkämpft. Während der Weimarer Republik (1919–1933) wurde er als offizieller Feiertag anerkannt, doch die Nationalsozialisten missbrauchten ihn ab 1933 als propagandistischen „Tag der nationalen Arbeit“, um die Arbeiterbewegung gleichzuschalten.

Nach dem Zweiten Weltkrieg wurde der 1. Mai in der BRD und der DDR weitergeführt, allerdings mit unterschiedlicher Ausrichtung: Während er im Westen ein Tag der Gewerkschaften und sozialen Forderungen blieb, nutzte ihn die DDR als staatlich gelenkte Massenveranstaltung.

Heute ist der 1. Mai in Deutschland, wie auch in Griechenland, ein gesetzlicher Feiertag, an dem Gewerkschaften große Kundgebungen organisieren. Themen wie Mindestlohn, Arbeitszeitverkürzung und soziale Gerechtigkeit stehen im Mittelpunkt. Gleichzeitig kommt es in einigen Städten wie Berlin zu Auseinandersetzungen zwischen Demonstranten und der Polizei, insbesondere bei autonomen und linksradikalen Protesten.

In vielen Ländern hat der 1. Mai eine besondere Bedeutung. In Frankreich finden traditionell große Demonstrationen statt, oft verbunden mit Streiks.

In den USA und in Kanada wird der „Labor Day“ im September begangen, doch progressive Gruppen feiern den 1. Mai weiterhin als „May Day“.

In der Türkei ist der 1. Mai ein offizieller Feiertag, doch Demonstrationen wurden in der Vergangenheit oft gewaltsam unterdrückt.

In Ländern wie Brasilien oder Mexiko ist der Tag stark mit Gewerkschaftsbewegungen und sozialen Kämpfen verbunden.

Auch heute bleibt der 1. Mai relevant. Die Globalisierung, Digitalisierung und prekäre Arbeitsverhältnisse stellen neue Herausforderungen dar. Themen wie Klimagerechtigkeit, Frieden, Gleichberechtigung und faire Migration sind inzwischen Teil der Forderungen.

Der 1. Mai ist mehr als nur ein freier Tag – er ist ein Symbol für den jahrhundertelangen Kampf der Arbeiterbewegung. Ob als Demonstration, Fest oder politische Aktion: Er erinnert daran, dass soziale Rechte nicht selbstverständlich sind, sondern erkämpft werden müssen, und zwar in einer Zeit wachsender Ungleichheit.

Der 1. Mai als Frühlingsfest

Neben seiner Bedeutung als Tag der Arbeit wird der 1. Mai in vielen deutschsprachigen Regionen auch als traditionelles Frühlingsfest gefeiert. Diese Bräuche reichen weit zurück und haben oft heidnische Ursprünge. Der 1. Mai markiert den Übergang in die warme Jahreszeit und wird mit zahlreichen Festen, Tänzen und Traditionen begangen.

Ein zentrales Element vieler Feiern ist das Maibaumaufstellen. Der Maibaum, ein geschmückter Baumstamm oder eine große Stange mit bunten Bändern, wird auf Dorfplätzen oder in Städten

und sindikátwn, αποφάσισε να ανακηρύξει την 1η Μαΐου ως διεθνή ημέρα αγώνα για τα δικαιώματα των εργαζομένων. Έκτοτε, η ημέρα αυτή γιορτάζεται παγκοσμίως με διαδηλώσεις, συγκεντρώσεις και απεργίες.

Σε πολλές χώρες, η 1η Μαΐου έγινε αργία, μεταξύ άλλων στη Γερμανία, την Αυστρία και την Ελβετία. Ωστόσο, ενώ σε ορισμένες χώρες γιορτάζεται ως ειρηνική αργία με δημόσιες γιορτές, σε άλλες εξακολουθεί να αποτελεί ημέρα πολιτικής διαμαρτυρίας.

Στη Γερμανία, η 1η Μαΐου γιορτάστηκε για πρώτη φορά το 1890, αλλά παρέμεινε αμφιλεγόμενη για μεγάλο χρονικό διάστημα. Κατά τη διάρκεια της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης (1919-1933), αναγνωρίστηκε ως επίσημη αργία, αλλά από το 1933 οι εθνικοσοσιαλιστές την χρησιμοποίησαν καταχρηστικά ως προπαγανδιστική «Ημέρα Εθνικής Εργασίας» για να ευθυγραμμίσουν το εργατικό κίνημα.

Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, η 1η Μαΐου συνεχίστηκε στην ΟΔΓ και τη ΛΔΓ, αν και με διαφορετική εστίαση: ενώ στη Δύση παρέμεινε ημέρα συνδικάτων και κοινωνικών διεκδικήσεων, η ΛΔΓ τη χρησιμοποίησε ως κρατικά ελεγχόμενη μαζική εκδήλωση.

Σήμερα, η 1η Μαΐου είναι δημόσια αργία στη Γερμανία, όπως και στην Ελλάδα, κατά την οποία συνδικάτα διοργανώνουν μεγάλες διαδηλώσεις. Θέματα όπως ο κατώτατος μισθός, η μείωση του ωραρίου εργασίας και η κοινωνική δικαιοσύνη βρίσκονται στο επίκεντρο. Παράλληλα, σε ορισμένες πόλεις, όπως το Βερολίνο, σημειώνονται συγκρούσεις μεταξύ διαδηλωτών και αστυνομίας, ιδίως κατά τη διάρκεια αυτόνομων και ριζοσπαστικών αριστερών διαδηλώσεων.

Σε πολλές χώρες, η 1η Μαΐου έχει ιδιαίτερη σημασία. Στη Γαλλία παραδοσιακά πραγματοποιούνται μεγάλες διαδηλώσεις, συχνά σε συνδυασμό με απεργίες.

Στις ΗΠΑ και στον Καναδάς η «Ημέρα της Εργασίας» γιορτάζεται τον Σεπτέμβριο, αλλά προοδευτικές ομάδες συνεχίζουν να γιορτάζουν την 1η Μαΐου ως «Πρωτομαγιά».

Στην Τουρκία η 1η Μαΐου είναι επίσημη αργία, αλλά οι διαδηλώσεις έχουν συχνά κατασταλεί βίαια στο παρελθόν.

Σε χώρες όπως η Βραζιλία και το Μεξικό, η ημέρα συνδέεται έντονα με τα συνδικαλιστικά κινήματα και τους κοινωνικούς αγώνες.

Η 1η Μαΐου εξακολουθεί να έχει σημασία και σήμερα. Η παγκοσμιοποίηση, η ψηφιοποίηση και οι επισφαλείς συνθήκες εργασίας θέτουν νέες προκλήσεις. Ζητήματα όπως η κλιματική δικαιοσύνη, η ειρήνη, τα ίσα δικαιώματα και η δίκαιη μετανάστευση αποτελούν πλέον μέρος των αιτημάτων.

Η 1η Μαΐου είναι κάτι περισσότερο από μια απλή αργία - είναι ένα σύμβολο του μακραιώνου αγώνα του εργατικού κινήματος. Είτε ως διαδήλωση, είτε ως φεστιβάλ, είτε ως πολιτική δράση, αποτελεί υπενθύμιση ότι τα κοινωνικά δικαιώματα δεν μπορούν να θεωρούνται δεδομένα, αλλά πρέπει να αγωνιστούμε γι' αυτά, ιδιαίτερα σε μια εποχή αυξανόμενης ανισότητας.

Η 1η Μαΐου ως γιορτή της Άνοιξης

Πέρα από τη σημασία της ως Εργατική Πρωτομαγιά, η 1η Μαΐου γιορτάζεται σε πολλές γερμανόφωνες περιοχές και ως παραδοσιακή εορτή της άνοιξης. Αυτές οι παραδόσεις έχουν βαθιές ρίζες, συχνά παγανιστικής προέλευσης, και σηματοδοτούν

aufgestellt. In vielen Gegenden Bayerns, Österreichs und anderen Teilen Europas gehört das feierliche Maibaumaufstellen zur festen Tradition. Oft wird dazu getanzt, gesungen und gemeinsam gefeiert.

Ein weiterer bekannter Brauch ist der Tanz in den Mai, bei dem in der Nacht vom 30. April auf den 1. Mai ausgelassen gefeiert wird. Dieses Fest hat ebenfalls vorchristliche Wurzeln und steht für die Freude über den Beginn des Frühlings.

Die Nacht vom 30. April auf den 1. Mai ist als Walpurgisnacht bekannt. Besonders im Harz gibt es Legenden, dass in dieser Nacht Hexen auf dem Brocken tanzen und Zauberkräfte wirken. Heute wird die Walpurgisnacht oft mit großen Feuern, Musik und Kostümfesten gefeiert.

Egal ob als Frühlingsfest, als Zeichen der Naturerweckung oder als Feiertag der Arbeiterbewegung – der 1. Mai hat eine starke symbolische Kraft. Er verbindet alte Traditionen mit modernen Feierlichkeiten und bleibt ein Tag der Freude, des Zusammenkommens und des Neubeginns.



„April, April, der macht, was er will.“

Dies ist eine bekannte deutsche Redewendung, die das wechselhafte Wetter im Monat April beschreibt. In dieser Zeit kann es innerhalb weniger Stunden zu starken Temperaturschwankungen, plötzlichen Regenschauern, Sonnenschein oder sogar Schneefällen kommen.

Der Spruch hat seinen Ursprung in der traditionellen Wetterbeobachtung. Der April liegt im Übergang zwischen Winter und Frühling, weshalb warme und kalte Luftmassen aufeinandertreffen. Dadurch entsteht das oft unberechenbare Wetter mit schnellen Wetterumschwüngen.

Die Redewendung wird nicht nur auf das Wetter bezogen, sondern auch im übertragenen Sinn verwendet – etwa für launische oder unvorhersehbare Situationen.

Meteorologisch lässt sich das typische Aprilwetter durch den Stand der Sonne und die veränderte Luftzirkulation erklären:

Die Sonne gewinnt an Kraft und erwärmt den Boden, während die Luft in höheren Schichten noch kalt ist. Dadurch entstehen starke Temperaturgegensätze, die zu Schauern, Gewittern oder Hagel führen können. Gleichzeitig kann es schnell wieder aufklaren, sodass sich Sonnenschein und Regen oft abwechseln.

τη μετάβαση στην ζεστή εποχή με πανηγύρια, χορούς και έθιμα.

Ένα κεντρικό στοιχείο των εορτασμών είναι το Δέντρο του Μαγιού (Maibaum) – ένα διακοσμημένο κορμό δέντρου ή ένας ψηλός στύλος με πολύχρωμες κορδέλες, που ανεγείρεται σε κεντρικές πλατείες χωριών ή πόλεων. Σε περιοχές όπως η Βαυαρία, η Αυστρία και άλλα μέρη της Ευρώπης, η τελετή του Δέντρου του Μαγιού είναι σταθερή παράδοση, που συνοδεύεται από χορούς, τραγούδια και γλέντια.

Ένα άλλο γνωστό έθιμο είναι ο «Χορός προς τον Μάη» (Tanz in den Mai), όπου τη νύχτα της 30ης Απριλίου προς 1η Μαΐου οι άνθρωποι γιορτάζουν με μουσική και χορούς. Αυτή η γιορτή έχει επίσης προχριστιανικές ρίζες και εκφράζει τη χαρά για την άφιξη της άνοιξης.

Η νύχτα μεταξύ *30ης Απριλίου και 1ης Μαΐου είναι γνωστή ως «Νύχτα της Βαλπουργίας» (Walpurgisnacht). Στα βουνά Χαρτς της Γερμανίας, υπάρχουν θρύλοι που λένε ότι εκείνη τη νύχτα, μάγισσες χορεύουν στο βουνό Μπρόκεν και ασκούν μαγικές δυνάμεις. Σήμερα, η Νύχτα της Βαλπουργίας γιορτάζεται με μεγάλες φωτιές, μουσικές και εορτές με παραδοσιακά και άλλα κοστούμια.

Είτε ως εορτή της άνοιξης, είτε ως εργατική επέτειος, η 1η Μαΐου έχει μια ισχυρή συμβολική δύναμη. Συνδέει αρχαίες παραδόσεις με σύγχρονους εορτασμούς, παραμένοντας μια ημέρα χαράς, συλλογικότητας και νέου ξεκινήματος.

«Απρίλης είναι, ό,τι θέλει κάνει»

Πρόκειται για μια γνωστή γερμανική έκφραση που περιγράφει τον ασταθή καιρού του μήνα Απριλίου. Κατά αυτή την περίοδο, μπορεί να παρατηρηθούν ακραίες μεταβολές της θερμοκρασίας, ξαφνικές νεροποντές, λιακάδα ακόμα και χιονόπτωση μέσα σε λίγες μόνο ώρες.

Η φράση αυτή έχει τις ρίζες της στην παραδοσιακή μετεωρολογική παρατήρηση. Ο Απρίλης βρίσκεται στη μετάβαση από τον χειμώνα στην άνοιξη, με αποτέλεσμα να συγκρούονται θερμές και ψυχρές αέριες μάζες. Αυτή η σύγκρουση δημιουργεί τον απρόβλεπτο καιρό με τις γρήγορες αλλαγές.

Η παροιμία δεν χρησιμοποιείται μόνο για τον καιρό, αλλά και μεταφορικά – για να περιγράψει κυκλοθυμικές ή απρόβλεπτες καταστάσεις στη ζωή.

Από μετεωρολογικής άποψης, ο τυπικός Απριλιτικός καιρός εξηγείται από:

την αυξημένη ηλιακή ακτινοβολία που θερμαίνει το έδαφος, ενώ οι ανώτερες ατμοσφαιρικές στρώσεις παραμένουν ψυχρές τις έντονες θερμοκρασιακές αντιθέσεις, που οδηγούν σε νεροποντές, καταιγίδες ή χαλαζοπτώσεις και την ταχεία εναλλαγή ηλιόλουστου και βροχερού καιρού.

Aprilscherze

Der 1. April ist ein Tag, an dem Scherze und lustige Streiche im Mittelpunkt stehen. Diese Tradition, bekannt als „Aprilscherz“, hat in vielen Ländern eine lange Geschichte. Doch woher kommt dieser Brauch eigentlich, und warum lieben wir es, uns an diesem Tag gegenseitig hereinzulegen?

Der genaue Ursprung ist unklar, aber eine beliebte Theorie führt ihn auf den Wechsel vom Julianischen zum Gregorianischen Kalender im 16. Jahrhundert zurück. Damals wurde das Neujahrsfest vom 1. April auf den 1. Januar verlegt. Wer den Wechsel nicht mitbekam und weiterhin am 1. April feierte, wurde als „Aprilnarr“ verspottet. Eine andere Theorie verbindet den Brauch mit frühlinghaften Narrenfesten, bei denen Menschen mit lustigen Tricks verwirrt wurden.

Von harmlosen Streichen wie „Dein Schuh ist offen!“ bis zu aufwendigen Medien-Hoaxes – Aprilscherze gibt es in allen Variationen. Ein berühmtes Beispiel ist die BBC-Dokumentation von 1957 über eine „Spaghetti-Ernte“ in der Schweiz, die viele Zuschauer tatsächlich glaubten. Auch heute veröffentlichen Unternehmen und Medien oft erfundene Geschichten, um die Leser zum Schmunzeln zu bringen.

Aprilscherze bringen Leichtigkeit und Lachen in den Alltag. Obwohl sie manchmal nerven können, sind sie eine unterhaltsame Tradition, die Menschen verbindet. Also – aufgepasst am 1. April, denn niemand ist vor einem kreativen Streich sicher!



Osterbräuche in Griechenland und im deutschsprachigen Raum

Ostern ist eines der wichtigsten Feste im christlichen Kalender, doch die Art, wie es gefeiert wird, unterscheidet sich von Land zu Land. Während in Deutschland, Österreich und der Schweiz viele Bräuche mit Frühlingssymbolik verbunden sind, hat Ostern in Griechenland einen besonders tiefen religiösen Charakter. Ein Vergleich der Traditionen zeigt faszinierende Unterschiede und Gemeinsamkeiten.

In Griechenland, wo die orthodoxe Kirche dominiert, wird Ostern („Pascha“) mit großer Hingabe gefeiert. Die Vorbereitungen beginnen schon in der Karwoche („Megali Evdomada“), in der jeden Tag besondere Gottesdienste stattfinden.

Am Gründonnerstag backen Frauen traditionell „Tsoureki“ (ein süßes Osterbrot) und färben Eier rot – als Symbol für das Blut Christi. Am Karfreitag wird das „Epitaphios“, ein geschmücktes

Πρωταπριλιάτικα ψέματα

Η Πρωταπριλιά είναι μια ημέρα όπου τα αστεία και οι αθώες φάρσες είναι στο επίκεντρο. Αυτή η παράδοση, γνωστή ως «πρωταπριλιάτικο ψέμα», έχει μακρά ιστορία σε πολλές χώρες. Αλλά από πού προέρχεται αυτό το έθιμο, και γιατί μας αρέσει τόσο να κοροϊδεύουμε ο ένας τον άλλον αυτή την ημέρα;

Η ακριβής καταγωγή είναι αβέβαιη, αλλά μια δημοφιλής θεωρία την συνδέει με τη μετάβαση από το Ιουλιανό στο Γρηγοριανό ημερολόγιο τον 16ο αιώνα. Τότε, η Πρωτοχρονιά μεταφέρθηκε από την 1η Απριλίου στην 1η Ιανουαρίου. Όσοι δεν πληροφορήθηκαν την αλλαγή και συνέχιζαν να γιορτάζουν την 1η Απριλίου, γίνονταν στόχος κοροϊδίας ως «Απριλιάτικοί βλάκες». Μια άλλη θεωρία συνδέει το έθιμο με αστείες εαρινές γιορτές, όπου γίνονταν φάρσες με διασκεδαστικά τρικ.

Από απλές φάρσες όπως «τα κορδόνια σου είναι λυμένα!» μέχρι περίπλοκα ψεύτικα νέα από τα ΜΜΕ – τα πρωταπριλιάτικα ψέματα έρχονται σε όλες τις μορφές. Ένα διάσημο παράδειγμα είναι το ντοκιμαντέρ του BBC το 1957 για «συγκομιδή σπαγγέτι» στην Ελβετία, που πολλοί θεατές πίστεψαν στα αλήθεια. Ακόμα και σήμερα, εταιρείες και μέσα ενημέρωσης δημοσιεύουν συχνά φτιαχτές ιστορίες για να προκαλέσουν χαμόγελα.

Τα πρωταπριλιάτικα ψέματα φέρνουν ελαφρότητα και γέλιο στην καθημερινότητα. Αν και μερικές φορές μπορεί να ενοχλήσουν, αποτελούν μια διασκεδαστική παράδοση που ενώνει τους ανθρώπους. Οπότε – προσέξτε την 1η Απριλίου, γιατί κανείς δεν είναι ασφαλής από ένα καλοστημένο ψέμα!

Πασχαλινές παραδόσεις στην Ελλάδα και τον γερμανόφωνο χώρο

Το Πάσχα είναι μια από τις σημαντικότερες γιορτές του χριστιανικού ημερολογίου, αλλά ο τρόπος με τον οποίο γιορτάζεται διαφέρει από χώρα σε χώρα. Ενώ στη Γερμανία, την Αυστρία και την Ελβετία πολλές παραδόσεις συνδέονται με εαρινά σύμβολα, στην Ελλάδα το Πάσχα έχει ιδιαίτερα βαθιά θρησκευτική σημασία. Μια σύγκριση των παραδόσεων αποκαλύπτει συναρπαστικές διαφορές και ομοιότητες.

Στην Ελλάδα, όπου κυριαρχεί η ορθόδοξη εκκλησία, το Πάσχα γιορτάζεται με μεγάλη αφοσίωση. Οι προετοιμασίες ξεκινούν ήδη από τη Μεγάλη Εβδομάδα, κατά τη διάρκεια της οποίας κάθε μέρα γίνονται ειδικές λειτουργίες.

Τη Μεγάλη Πέμπτη, γυναίκες παραδοσιακά ψήνουν τσουρέκι (ένα γλυκό πασαλινό ψωμί) και βάφουν κόκκινα αυγά – σύμβολο του αίματος του Χριστού. Τη Μεγάλη Παρασκευή, ο Επιτάφιος, ένα διακοσμημένο μνήμα του Χριστού, μεταφέρεται σε μια τελετουργική πομπή στους δρόμους. Η ατμόσφαιρα είναι σοβαρή, συχνά συνοδευόμενη από ύμνους και το φως των κεριών.

Grab Christi, in einer feierlichen Prozession durch die Straßen getragen. Die Stimmung ist ernst, oft begleitet von Hymnen und Kerzenlicht.

Der Höhepunkt ist die Mitternachtsmesse am Ostersonntag. Um Punkt Mitternacht verkündet der Priester **„Christós Anésti!“** („Christus ist auferstanden!“), was die Gläubigen unter sich auch sagen und mit dem Satz „Alithós Anésti!“ antworten („Er ist wahrhaftig auferstanden!“). Dann werden Kerzen entzündet und in die Häuser gebracht.

Am Ostersonntag versammeln sich Familien zum großen Festmahl. Gegrilltes Lamm am Spieß ist das Hauptgericht, begleitet von Musik, Tanz und dem traditionellen Eierknacken („Tsougrisma“), bei dem man gegeneinander klopft – wessen Ei ganz bleibt, hat Glück.

In Deutschland, Österreich und der Schweiz vermischen sich christliche Traditionen mit heidnischen Frühlingssymbolen. Am Palmsonntag werden in katholischen Regionen Palmzweige geweiht. Der Karfreitag ist ein stiller Feiertag, an dem Gläubige in Gottesdiensten der Kreuzigung gedenken.

Anders als in Griechenland spielen hier der Osterhase und das Eierverstecken eine große Rolle. Der Hase, ein Fruchtbarkeitssymbol, bringt bunt bemalte Eier und Süßigkeiten. Kinder suchen diese am Ostersonntag im Garten.

In ländlichen Gebieten werden Osterfeuer entzündet, ein Brauch, der auf vorchristliche Reinigungsrituale zurückgeht. In Franken schmücken Dörfer Osterbrunnen mit bemalten Eiern und Girlanden – ein Zeichen für die Lebenskraft des Wassers.

Typische Gerichte sind Osterlamm (meist gebraten), Osterschinken oder Hefezopf. In Österreich und Bayern gibt es oft eine Osterjause mit Brot, Eiern und Schinken.

Beide Kulturen verbinden das Ei als Symbol der Auferstehung, doch während in Griechenland die religiöse Bedeutung im Vordergrund steht, sind im deutschsprachigen Raum auch weltliche Bräuche stark verankert. Beide feiern jedoch mit Familie, gutem Essen und dem Gefühl des Neubeginns.

Ob in den orthodoxen Kirchen Griechenlands oder den fröhlichen deutschen Osterfesten – Ostern zeigt, wie Glaube und Tradition ein Fest auf unterschiedliche Weise prägen können. Beide Varianten laden dazu ein, Gemeinschaft zu erleben und den Frühling zu begrüßen.

Η κορύφωση έρχεται με τη λειτουργία του μεσονυκτίου του τη νύχτα του Μεγάλου Σαββάτου. Ακριβώς στα μεσάνυχτα, ο ιερέας ανακηρύσσει πως «Χριστός Ανέστη!», και οι πιστοί λένε το ίδιο μεταξύ τους και απαντούν με την πρόταση «Αληθώς Ανέστη!». Στη συνέχεια, ανάβουν κεριά και τα πάνε στα σπίτια.

Την Κυριακή του Πάσχα, οι οικογένειες συγκεντρώνονται για το μεγάλο γιορτινό γεύμα. Το αρνί στη σούβλα είναι το κύριο πιάτο, συνοδευόμενο από μουσική, χορό και το παραδοσιακό τσουγκρισμα των αυγών, όπου τα χτυπάνε μεταξύ τους - όποιο παραμείνει άθικτο, φέρνει καλή τύχη.

Στη Γερμανία, την Αυστρία και την Ελβετία, οι χριστιανικές παραδόσεις αναμειγνύονται με παγανιστικά εαρινά σύμβολα. Την Κυριακή των Βαΐων, σε καθολικές περιοχές, ευλογούνται κλαδιά φοινικόδεντρου. Η Μεγάλη Παρασκευή είναι μια ημέρα ησυχίας, όπου οι πιστοί μνημονεύουν τη σταύρωση σε λειτουργίες.

Σε αντίθεση με την Ελλάδα, εδώ ο πασχαλινός λαγός και το κυνήγι των αυγών παίζουν σημαντικό ρόλο. Ο λαγός, σύμβολο γονιμότητας, φέρνει πολύχρωμα αυγά και γλυκά. Τα παιδιά τα ψάχνουν στον κήπο την Κυριακή του Πάσχα.

Σε αγροτικές περιοχές, ανάβουν πασχαλινές φωτιές, μια παράδοση που προέρχεται από προχριστιανικούς καθαρμούς. Στη Φραγκονία, τα χωριά διακοσμούν πασχαλινές βρύσες με βαμμένα αυγά και γιρλάντες - σύμβολο της ζωτικής δύναμης του νερού.

Τυπικά πιάτα περιλαμβάνουν πασχαλινό αρνί (συνήθως ψητό), πασχαλινό χοιρομέρι ή Hefezopf, κάτι σαν τσουρέκι. Στην Αυστρία και τη Βαυαρία, συχνά σερβίρεται ένα πασχαλινό σνακ με ψωμί, αυγά και ζαμπόν.

Και οι δύο κουλτούρες χρησιμοποιούν το αυγό ως σύμβολο της ανάστασης, αλλά ενώ στην Ελλάδα επικρατεί η θρησκευτική σημασία, στη γερμανόφωνη Ευρώπη είναι ισχυρές και οι κοσμικές παραδόσεις. Ωστόσο, και οι δύο πλευρές γιορτάζουν με την οικογένεια, νόστιμο φαγητό και μια αίσθηση νέας αρχής.

Είτε στις ορθόδοξες εκκλησίες της Ελλάδας είτε στις χαρούμενες γερμανικές πασχαλινές γιορτές, το Πάσχα δείχνει πώς η πίστη και η παράδοση μπορούν να διαμορφώσουν μια γιορτή με διαφορετικούς τρόπους. Και οι δύο εκδοχές προσκαλούν να βιώσει κανείς την κοινότητα και να χαιρετήσει την άνοιξη.



Freepik.com

Der Völkerfrühling

03

Η Άνοιξη των Εθνών

Nikos Alexatos

Vormärz, Griechische Revolution, Märzrevolution und Sprache

Der Vormärz bezeichnet die Zeitspanne von 1815 bis 1848 in den deutschen Staaten und ist eng mit der Märzrevolution 1848 verbunden. Es war eine Epoche politischer, gesellschaftlicher und wirtschaftlicher Umbrüche, in der sich zunehmend Widerstand gegen die reaktionäre Politik der deutschen Fürsten und des Deutschen Bundes formierte.

Nach der Niederlage Napoleons und dem Wiener Kongress (1815) wurde Europa unter der Führung der Monarchien neu geordnet. In Deutschland herrschte der Deutsche Bund, ein lockerer Staatenbund unter österreichischer Führung. Die Fürsten setzten auf Restauration, also die Wiederherstellung der alten Ordnung, und unterdrückten liberale und nationale Bewegungen. Besonders nach den Karlsbader Beschlüssen (1819) wurden Pressefreiheit, Meinungsfreiheit und politische Opposition stark eingeschränkt.

Trotz dieser Repressionen entwickelte sich eine breite Bewegung von Intellektuellen, Studenten, Handwerkern und anderen Bürgern, die sich für Demokratie, Freiheitsrechte und die nationale Einheit Deutschlands einsetzte.

Der Vormärz endete mit den revolutionären Ereignissen des Jahres 1848, als es in vielen deutschen Staaten zu Aufständen kam. Diese mündeten in die Märzrevolution, die jedoch letztlich scheiterte. Dennoch legte der Vormärz den Grundstein für die spätere deutsche Einigung und die Entwicklung demokratischer Strukturen. In diesem Zusammenhang spielte die Griechische Revolution (1821–1830) eine bedeutende Rolle, da sie als Symbol des Freiheitskampfes gegen autokratische Herrschaft diente.

Vormärz, η Ελληνική Επανάσταση, η επανάσταση του Μάρτη και η γλώσσα

Ο όρος Vormärz (Πριν το Μάρτη) αναφέρεται στην περίοδο από το 1815 έως το 1848 στα γερμανικά κράτη και συνδέεται στενά με την Επανάσταση του Μαρτίου του 1848. Ήταν μια εποχή πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών αναταραχών, κατά την οποία αναπτύχθηκε όλο και μεγαλύτερη αντίσταση κατά των αντιδραστικών πολιτικών των Γερμανών πριγκίπων και της Γερμανικής Συνομοσπονδίας.

Μετά την ήττα του Ναπολέοντα το Συνέδριο της Βιέννης (1815), η Ευρώπη αναδιοργανώθηκε υπό την ηγεσία των μοναρχιών. Η Γερμανία κυβερνιόταν από τη Γερμανική Συνομοσπονδία, μια χαλαρή συνομοσπονδία κρατών υπό την αυστριακή ηγεμονία. Οι πρίγκιπες τάχθηκαν υπέρ της παλινόρθωσης, δηλαδή της αποκατάστασης της παλαιάς τάξης πραγμάτων, και κατέστειλαν τα φιλελεύθερα και εθνικιστικά κινήματα. Ιδιαίτερα μετά τα διατάγματα του Κάρλσμπαντ (1819), η ελευθερία του Τύπου, η ελευθερία της γνώμης και η πολιτική αντιπολίτευση περιορίστηκαν σημαντικά.

Παρά την καταπίεση αυτή, αναπτύχθηκε ένα ευρύ κίνημα διανοουμένων, φοιτητών, βιοτεχνών και άλλων πολιτών, το οποίο διεκδίκησε τη δημοκρατία, τις πολιτικές ελευθερίες και την εθνική ενότητα της Γερμανίας.

Το κίνημα του Vormärz έληξε με τα επαναστατικά γεγονότα του 1848, όταν ξέσπασαν εξεγέρσεις σε πολλά γερμανικά κρατίδια. Αυτές οδήγησαν στην Επανάσταση του Μαρτίου, η οποία τελικά απέτυχε. Παρ' όλα αυτά, το Vormärz έθεσε τις βάσεις για τη μετέπειτα γερμανική ενοποίηση και την ανάπτυξη δημοκρατικών δομών. Σε αυτό το πλαίσιο, η Ελληνική Επανάσταση (1821-1830) έπαιξε σημαντικό ρόλο,



Viele Intellektuelle, Dichter und politische Aktivisten des Vormärz fühlten sich mit dem griechischen Unabhängigkeitskampf gegen das Osmanische Reich verbunden. Besonders in der deutschen Literaturszene fand die Revolution großen Widerhall. Dichter wie Wilhelm Müller oder Heinrich Heine griffen das Thema auf und sahen in Griechenland ein historisches Vorbild für nationale Selbstbestimmung. Auch der Philhellenismus, eine Bewegung zur Unterstützung der griechischen Sache, gewann in Deutschland an Bedeutung. Zahlreiche Freiwillige aus Europa, darunter auch Deutsche und Schweizer, reisten nach Griechenland, um aktiv am Kampf teilzunehmen. Viele davon kamen da ums Leben. Ihre Präsenz und Teilnahme förderten die Entwicklung des demokratischen und modernen politischen Denkens in Griechenland.

Die Griechische Revolution beeinflusste somit die politische Diskussion im Vormärz, indem sie die Sehnsucht nach nationaler Einheit und demokratischen Reformen verstärkte. Gleichzeitig zeigte die letztlich erfolgreiche Unabhängigkeit Griechenlands, dass der Kampf gegen reaktionäre Mächte nicht aussichtslos war – ein Gedanke, der die oppositionellen Bewegungen in Deutschland weiter anspornte.

1848 – Der Völkerfrühling

Das Jahr 1848 gilt als eines der bedeutendsten in der europäischen Geschichte, da es von zahlreichen revolutionären Erhebungen geprägt war. In vielen Ländern kam es zu Aufständen, die sich gegen politische Unterdrückung, soziale Ungerechtigkeit und nationale Zersplitterung richteten. Besonders betroffen waren Frankreich, die deutschen Staaten, die Habsburgermonarchie und das zersplitterte Italien.

Die Ursachen der Revolutionen lagen in den politischen und wirtschaftlichen Verhältnissen der Zeit. Die Bevölkerung litt unter schlechten Ernten, hohen Lebensmittelpreisen und wirtschaftlicher Unsicherheit. Gleichzeitig erstarkte das Bür-

κάθος συμβόλιζε τον αγώνα για ελευθερία ενάντια στην απολυταρχική εξουσία.

Πολλοί διανοούμενοι, ποιητές και πολιτικοί ακτιβιστές του Vormärz ένιωθαν σύνδεση με τον ελληνικό αγώνα για ανεξαρτησία κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Η επανάσταση είχε ιδιαίτερα μεγάλη απήχηση στη γερμανική λογοτεχνική σκηνή. Ποιητές όπως ο Βίλχελμ Μύλλερ και ο Χάινριχ Χάινε έκαναν δική τους την υπόθεση και είδαν την Ελλάδα ως ιστορικό πρότυπο εθνικής αυτοδιάθεσης. Ο φιλελληνισμός, ένα κίνημα υποστήριξης της ελληνικής υπόθεσης, απέκτησε επίσης σημασία στη Γερμανία. Πολλοί εθελοντές από την Ευρώπη, μεταξύ των οποίων Γερμανοί και Ελβετοί, ταξίδεψαν στην Ελλάδα για να λάβουν ενεργό μέρος στον αγώνα. Πολλοί από αυτούς έχασαν τη ζωή τους. Η παρουσία και η συμμετοχή τους ενίσχυσε την ανάπτυξη της δημοκρατικής και νεωτερικής πολιτικής σκέψης στην Ελλάδα.

Η Ελληνική Επανάσταση επηρέασε έτσι την πολιτική συζήτηση στην περίοδο πριν από τον Μάρτιο, ενισχύοντας τον πόθο για εθνική ενότητα και δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις. Ταυτόχρονα, η τελικά επιτυχής ανεξαρτησία της Ελλάδας έδειξε ότι ο αγώνας κατά των αντιδραστικών δυνάμεων δεν ήταν μάταιος - μια ιδέα που τροφοδότησε περαιτέρω τα αντιπολιτευτικά κινήματα στη Γερμανία.

1848 - Η άνοιξη των εθνών

Το έτος 1848 θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα στην ευρωπαϊκή ιστορία, καθώς χαρακτηρίστηκε από πολυάριθμες επαναστατικές εξεγέρσεις. Οι εξεγέρσεις έλαβαν χώρα σε πολλές χώρες και στρέφονταν κατά της πολιτικής καταπίεσης, της κοινωνικής αδικίας και του εθνικού κατακερματισμού. Η Γαλλία, τα γερμανικά κράτη, η μοναρχία των Αψβούργων και η κατακερματισμένη Ιταλία επηρεάστηκαν ιδιαίτερα. Τα αίτια των επαναστάσεων εντοπίζονται στις πολιτικές και οικονομικές συνθήκες της εποχής. Ο πληθυσμός υπέφερε

gertum und forderte mehr politische Mitbestimmung sowie nationale Einheit. In vielen Ländern herrschten autokratische Regierungen, die liberale und demokratische Bewegungen unterdrückten.

Den Auftakt der Revolutionen bildete die Februarrevolution in Frankreich, in deren Folge König Louis-Philippe gestürzt und die Zweite Republik ausgerufen wurde.

Trotz anfänglicher Erfolge scheiterten die Revolutionen bis 1849. Die alten Mächte gewannen die Kontrolle zurück, und viele Errungenschaften wurden wieder rückgängig gemacht.

Dennoch hinterließ das Revolutionsjahr 1848 nachhaltige Spuren: Die Ideen von Demokratie, Grundrechten und nationaler Einheit lebten weiter und beeinflussten die spätere Entwicklung Europas entscheidend. Viele Revolutionäre konnten in Griechenland, in der Schweiz, in Großbritannien und in den USA Asyl finden. In Griechenland waren schon etliche demokratische Forderungen nach der Revolution vom 1843 erfolgreich durchgesetzt.

Die Märzrevolution 1848 war ein zentraler Teil der europäischen Revolutionen von 1848/49 und markierte einen entscheidenden Wendepunkt in der deutschen Geschichte. Sie war eine Erhebung liberaler, bürgerlicher und nationaler Kräfte gegen die reaktionären Fürstentümer des Deutschen Bundes.

Ausgelöst durch die soziale Notlage, wirtschaftliche Krisen und die Forderung nach politischen Reformen kam es im März 1848 in vielen deutschen Staaten zu Aufständen. In mehreren Städten, darunter Berlin und Wien, kam es zu Barrikadenkämpfen zwischen Bürgern und dem Militär. Unter dem Druck der Revolutionäre sahen sich zahlreiche Fürsten gezwungen, Reformen einzuleiten, liberale Regierungen einzusetzen und Verfassungen zu gewähren.

Ein zentrales Ziel der Revolution war die nationale Einheit Deutschlands sowie die Einführung von Grundrechten und einer demokratischen Verfassung. Infolge der revolutionären Erfolge wurde die Frankfurter Nationalversammlung einberufen, die eine Verfassung für ein geeintes Deutschland arbeitete.

Allerdings scheiterte die Revolution letztlich an der Uneinigkeit der politischen Lager und am Widerstand der alten Mächte. Als König Friedrich Wilhelm IV. von Preußen die ihm angebotene Kaiserkrone ablehnte, zerfiel die revolutionäre Bewegung, und die Fürsten stellten ihre alte Herrschaft mit militärischer Gewalt wieder her. Dennoch blieben die Ideen der Revolution lebendig und beeinflussten die spätere deutsche Einigung sowie die demokratische Entwicklung Europas nachhaltig.

από κακές σοδειές, υψηλές τιμές τροφίμων και οικονομική ανασφάλεια. Ταυτόχρονα, η αστική τάξη δυνάμωνε και απαιτούσε περισσότερη πολιτική συμμετοχή και εθνική ενότητα. Πολλές χώρες κυβερνούσαν από αυταρχικές κυβερνήσεις που κατέστειλαν τα φιλελεύθερα και δημοκρατικά κινήματα.

Οι επαναστάσεις ξεκίνησαν με την Επανάσταση του Φεβρουαρίου στη Γαλλία, ως αποτέλεσμα της οποίας ανατράπηκε ο βασιλιάς Λουδοβίκος-Φίλιππος και ανακηρύχθηκε η Δεύτερη Δημοκρατία. Παρά τις αρχικές επιτυχίες, οι επαναστάσεις απέτυχαν μέχρι το 1849, με τις παλιές εξουσίες να ανακτούν τον έλεγχο και πολλά επιτεύγματα να ανατρέπονται.

Παρά όλα αυτά, το επαναστατικό έτος 1848 άφησε ένα μόνιμο σημάδι: οι ιδέες της δημοκρατίας, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της εθνικής ενότητας έζησαν και επηρέασαν αποφασιστικά τη μετέπειτα εξέλιξη της Ευρώπης. Πολλοί επαναστάτες κατάφεραν να βρουν άσυλο στην Ελλάδα, την Ελβετία, τη Μεγάλη Βρετανία και τις ΗΠΑ. Στην Ελλάδα, ορισμένα δημοκρατικά αιτήματα είχαν ήδη υλοποιηθεί με επιτυχία μετά την επανάσταση του 1843.

Η Επανάσταση του Μαρτίου του 1848 αποτέλεσε κεντρικό μέρος των ευρωπαϊκών επαναστάσεων του 1848/49 και σηματοδότησε μια αποφασιστική καμπή στη γερμανική ιστορία. Ήταν μια εξέγερση φιλελεύθερων, αστικών και εθνικιστικών δυνάμεων ενάντια στους αντιδραστικούς κυβερνήτες της Γερμανικής Συνομοσπονδίας.

Με αφορμή την κοινωνική δυσπραγία, την οικονομική κρίση και το αίτημα για πολιτικές μεταρρυθμίσεις, εξεγέρσεις ξέσπασαν σε πολλά γερμανικά κρατίδια τον Μάρτιο του 1848. Σε αρκετές πόλεις, μεταξύ των οποίων το Βερολίνο και η Βιέννη, σημειώθηκαν μάχες οδοφραγμάτων μεταξύ πολιτών και στρατού. Υπό την πίεση των επαναστατών, πολυάριθμοι πρίγκιπες αναγκάστηκαν να εισαγάγουν μεταρρυθμίσεις, να εγκαταστήσουν φιλελεύθερες κυβερνήσεις και να παραχωρήσουν συντάγματα.

Κεντρικός στόχος της επανάστασης ήταν η εθνική ενότητα της Γερμανίας, καθώς και η καθιέρωση θεμελιωδών δικαιωμάτων και ενός δημοκρατικού συντάγματος. Ως αποτέλεσμα των επαναστατικών επιτυχιών, συγκλήθηκε η Εθνοσυνέλευση της Φρανκφούρτης, η οποία συνέταξε ένα σύνταγμα για την ενωμένη Γερμανία.

Ωστόσο, η επανάσταση τελικά απέτυχε λόγω της διχόνοιας των πολιτικών στρατοπέδων και της αντίστασης των παλαιών δυνάμεων. Όταν ο βασιλιάς Φρειδερίκος Γουλιέλμος Δ΄ της Πρωσίας αρνήθηκε το αυτοκρατορικό στέμμα που του προσφέρθηκε, το επαναστατικό κίνημα διαλύθηκε και οι πρίγκιπες επανέφεραν την παλιά τους κυριαρχία με στρατιωτική βία. Παρά όλα αυτά, οι ιδέες της επανάστασης παρέμειναν ζωντανές και επηρέασαν διαχρονικά τη μετέπειτα ενοποίηση της Γερμανίας και τη δημοκρατική ανάπτυξη της Ευρώπης.

Der Vormärz und seine Bedeutung für die deutsche Sprache

Die Epoche des Vormärz (1815–1848) war eine Zeit des gesellschaftlichen, politischen und kulturellen Wandels in Deutschland. Sie war unter anderem geprägt von einem erstarkenden Nationalbewusstsein und einer intensiven Auseinandersetzung mit Sprache und Literatur. Die Ereignisse dieser Jahre beeinflussten die Entwicklung der deutschen Sprache nachhaltig und legten den Grundstein für sprachliche und literarische Strömungen, die weit über die Epoche hinausreichten.

Der Vormärz begann nach dem Wiener Kongress 1815, der Europa nach den Napoleonischen Kriegen reaktionär neu ordnete. Trotz oder gerade wegen der Repressionen entwickelte sich eine lebhaft politische Debatte, die sich auch in der Literatur widerspiegelte. Autoren des Vormärz nutzten die Sprache als Mittel des Protests und der Aufklärung. Literarische Werke dieser Zeit waren oft politisch motiviert und wandten sich gegen die bestehende Ordnung.

Die Sprache des Vormärz war geprägt von einer direkten, oft polemischen Ausdrucksweise. Autoren wie Heinrich Heine, Georg Büchner, Ludwig Börne, August Heinrich Hoffmann von Fallersleben und Ferdinand Freiligrath nutzten die Sprache, um gesellschaftliche Missstände anzuprangern und politische Forderungen zu formulieren. In ihren Schriften fanden sich zahlreiche Anspielungen auf die Zensur, auf soziale Ungleichheit und auf die Sehnsucht nach nationaler Einheit.

Ein bemerkenswertes Beispiel ist Georg Büchners Flugschrift „Der Hessische Landbote“ (1834), die mit der eindringlichen Formel „Friede den Hütten! Krieg den Palästen!“ das Elend der Bauern und die Ungerechtigkeit der Feudalordnung anprangerte. Hier zeigt sich, wie Sprache gezielt als Mittel der Agitation eingesetzt wurde. Auch Heinrich Heines Schriften, insbesondere „Deutschland. Ein Wintermärchen“ (1844), zeugen von einer scharfsinnigen, oft ironischen Auseinandersetzung mit der politischen Situation seiner Zeit.

Ludwig Börne setzte sich in seinen „Briefe aus Paris“ (1830–1833) kritisch mit den politischen und gesellschaftlichen Zuständen auseinander. Seine sprachlich ausgefeilten, oft satirischen Essays waren ein wichtiges Element des Vormärz. August Heinrich Hoffmann von Fallersleben hingegen schrieb das „Lied der Deutschen“ (1841), dessen dritte Strophe heute als deutsche Nationalhymne bekannt ist. In seinen Werken setzte er sich intensiv für die nationale Einheit und politische Freiheit ein.

Ferdinand Freiligrath, ebenfalls eine zentrale Figur des Vormärz, wurde bekannt durch seine revolutionären Gedichte. Sein Werk „Die Toten an die Lebenden“ (1848) rief eindringlich zu politischem Engagement auf. Freiligrath musste aufgrund seiner kritischen Texte mehrfach ins Exil gehen, was die Dramatik der politischen Verfolgung in dieser Zeit unterstreicht.

Το Vormärz και η σημασία του για τη γερμανική γλώσσα

Η περίοδος Vormärz (1815-1848) ήταν μια περίοδος κοινωνικών, πολιτικών και πολιτιστικών αλλαγών στη Γερμανία. Μεταξύ άλλων, χαρακτηρίστηκε από μια αυξανόμενη εθνική συνείδηση και μια έντονη συζήτηση για τη γλώσσα και τη λογοτεχνία. Τα γεγονότα αυτών των ετών επηρέασαν διαχρονικά την ανάπτυξη της γερμανικής γλώσσας και έθεσαν τα θεμέλια για γλωσσικές και λογοτεχνικές τάσεις που επεκτάθηκαν πολύ πέρα από την εποχή εκείνη.

Το Vormärz ξεκίνησε μετά το Συνέδριο της Βιέννης το 1815, το οποίο αναδιοργάνωσε την Ευρώπη με αντιδραστικό τρόπο μετά τους Ναπολεόντειους Πολέμους. Παρά ή ίσως εξαιτίας της καταστολής, αναπτύχθηκε μια ζωντανή πολιτική συζήτηση, η οποία αντανάκλαται και στη λογοτεχνία. Συγγραφείς του Vormärz χρησιμοποιούσαν τη γλώσσα ως μέσο διαμαρτυρίας και διαφώτισης. Τα λογοτεχνικά έργα αυτής της περιόδου είχαν συχνά πολιτικά κίνητρα και αντιτάσσονταν στην υπάρχουσα τάξη πραγμάτων.

Η γλώσσα του Vormärz χαρακτηριζόταν από άμεση, συχνά πολεμική έκφραση. Συγγραφείς όπως οι Heinrich Heine, Georg Büchner, Ludwig Börne, August Heinrich Hoffmann von Fallersleben και Ferdinand Freiligrath χρησιμοποίησαν τη γλώσσα για να καταγγείλουν τα κοινωνικά παράπονα και να διατυπώσουν πολιτικά αιτήματα. Τα γραπτά τους περιέχουν πολυάριθμες αναφορές στη λογοκρισία, την κοινωνική ανισότητα και τη λαχτάρα για εθνική ενότητα.

Ένα αξιοσημείωτο παράδειγμα είναι το φυλλάδιο του Georg Büchner «Ο ταχυδρόμος της Έσης» (1834), το οποίο, με το σύνθημα «Ειρήνη στις καλύβες! Πόλεμος στα παλάτια!» καταγγέλλοντας τη δυστυχία των αγροτών και την αδικία της φεουδαρχικής τάξης. Αυτό δείχνει πώς η γλώσσα χρησιμοποιήθηκε σκόπιμα ως μέσο αναταραχής. Τα γραπτά του Χάινριχ Χάινε, ιδίως το «Deutschland. Ein Wintermärchen» (1844), μαρτυρούν επίσης μια οξυδερκή, συχνά ειρωνική εξέταση της πολιτικής κατάστασης της εποχής του.

Στα «Γράμματα από το Παρίσι» (1830-1833), ο Ludwig Börne έριξε μια κριτική ματιά στην πολιτική και κοινωνική κατάσταση. Τα γλωσσικά εκλεπτυσμένα, συχνά σατιρικά δοκίμιά του αποτέλεσαν σημαντικό στοιχείο της περιόδου πριν από τον Μάρτιο. Ο August Heinrich Hoffmann von Fallersleben, από την άλλη πλευρά, έγραψε το «Τραγούδι των Γερμανών» (1841), ο τρίτος στίχος του οποίου είναι σήμερα γνωστός ως ο γερμανικός εθνικός ύμνος. Στα έργα του έκανε έντονη εκστρατεία υπέρ της εθνικής ενότητας και της πολιτικής ελευθερίας.

Ο Ferdinand Freiligrath, μια άλλη κεντρική μορφή του Vormärz, έγινε διάσημος για τα επαναστατικά του ποιήματα. Το έργο του «Die Toten an die Lebenden» (1848, μτφρ: Οι νεκροί στους ζωντανούς) καλούσε επιτακτικά σε πολιτική δέσμευση. Ο

Die sprachlichen Entwicklungen des Vormärz lassen sich in mehreren Bereichen beobachten: Die zunehmende Politisierung des öffentlichen Diskurses führte dazu, dass Sprache sich politisierte und bewusster als Instrument zur Meinungsbildung eingesetzt wurde. Satire, Ironie und Polemik wurden zu wichtigen Stilmitteln, um Kritik an der politischen Ordnung zu äußern. Diese sprachliche Prägung fand nicht nur in literarischen Werken, sondern auch in Flugblättern, Zeitungen und politischen Reden ihren Ausdruck.

Die Literatur des Vormärz wandte sich bewusst gegen das idealisierende Pathos der Romantik. Stattdessen wurde eine realistische, oft volksnahe Sprache bevorzugt, die die Sorgen und Nöte der Bevölkerung authentisch wiedergab. Die Sprache wurde direkter, teils drastischer, um gesellschaftliche Missstände schonungslos zu benennen.

Darüber hinaus wurde der Wortschatz erweitert. Durch die politische und soziale Auseinandersetzung entstanden neue Begriffe oder gewannen bestehende Begriffe an neuer Bedeutung. Schlagworte wie „Volkswille“, „Freiheitskampf“ oder „Zensur“ wurden zu festen Bestandteilen des politischen Wortschatzes. Viele dieser Begriffe sind bis heute in der politischen Sprache verankert.

Außerdem gab es Einfluss auf die Presse und Publizistik. Der Vormärz war auch eine Blütezeit der politischen Publizistik. Zeitungen und Zeitschriften spielten eine zentrale Rolle in der Verbreitung politischer Ideen. Trotz der Zensur fanden Autoren Wege, ihre Botschaften in verschlüsselter Form zu verbreiten. Die journalistische Sprache wurde zunehmend pointiert und kritisch.

Schließlich entstanden zahlreiche revolutionäre Lieder und Gedichte. Die Dichtung des Vormärz war oft mit politischen Botschaften aufgeladen. Die Werke von Hoffmann von Fallersleben oder Freiligrath zeigen, wie Sprache als Mittel der Mobilisierung genutzt wurde. Diese Lieder und Gedichte wurden nicht nur gedruckt, sondern auch gesungen und weitergetragen, was zur Verbreitung revolutionärer Ideen beitrug.

Die sprachlichen Entwicklungen des Vormärz wirken bis in die Gegenwart nach. Besonders die Verbindung von Sprache und politischem Engagement, die im Vormärz stark ausgeprägt war, hat sich als ein dauerhaftes Merkmal der deutschen Publizistik und Literatur etabliert. Die Verwendung von Ironie und Satire als Mittel der Kritik findet sich auch heute in politischen Debatten und journalistischen Beiträgen wieder.

Darüber hinaus hat der Vormärz dazu beigetragen, dass die deutsche Sprache sich als Mittel der gesellschaftlichen Auseinandersetzung etablierte. Die Forderung nach klaren, verständlichen Ausdrucksweisen und die Ablehnung von übertriebenem Pathos oder verklausulierter Sprache sind bis heute wichtige Prinzipien in Literatur, Journalismus und politischer Rhetorik.

Freiligrath χρειάστηκε να εξοριστεί αρκετές φορές εξαιτίας των κριτικών του κειμένων, γεγονός που υπογραμμίζει τη δραματική φύση των πολιτικών διώξεων κατά την περίοδο αυτή.

Οι γλωσσικές καινοτομίες του Vormärz μπορούν να παρατηρηθούν σε διάφορους τομείς: Η αυξανόμενη πολιτικοποίηση του δημόσιου λόγου σήμαινε ότι η γλώσσα πολιτικοποιήθηκε και χρησιμοποιήθηκε πιο συνειδητά ως εργαλείο διαμόρφωσης της κοινής γνώμης. Η σάτιρα, η ειρωνεία και η πολεμική έγιναν σημαντικά υφολογικά μέσα για την έκφραση της κριτικής της πολιτικής τάξης. Αυτός ο γλωσσικός χαρακτήρας εκφράστηκε όχι μόνο σε λογοτεχνικά έργα, αλλά και σε φυλλάδια, εφημερίδες και πολιτικές ομιλίες.

Η λογοτεχνία Vormärz στράφηκε συνειδητά ενάντια στο εξιδανικευτικό πάθος του ρομαντισμού. Αντ' αυτού, προτίμησε τη ρεαλιστική, συχνά λαϊκή γλώσσα που αντανάκλασε αυθεντικά τις ανησυχίες και τις δυσκολίες του πληθυσμού. Η γλώσσα έγινε πιο άμεση, ενίοτε πιο δραστηρική, προκειμένου να κατονομάσει αμείλικτα τα κοινωνικά παράπονα.

Το λεξιλόγιο διευρύνθηκε επίσης. Η πολιτική και κοινωνική συζήτηση γέννησε νέους όρους ή έδωσε νέο νόημα σε υπάρχοντες όρους. Λέξεις-κλειδιά όπως «λαϊκή βούληση», «αγώνας για ελευθερία» ή «λογοκρισία» έγιναν σταθερά συστατικά του πολιτικού λεξιλογίου. Πολλοί από αυτούς τους όρους είναι ακόμη και σήμερα εδραιωμένοι στην πολιτική γλώσσα.

Υπήρξε επίσης επιρροή στον Τύπο και τη δημοσιογραφία. Το Vormärz ήταν επίσης μια περίοδος ακμής της πολιτικής δημοσιογραφίας. Οι εφημερίδες και τα περιοδικά διαδραμάτισαν κεντρικό ρόλο στη διάδοση των πολιτικών ιδεών. Παρά τη λογοκρισία, οι συγγραφείς έβρισκαν τρόπους να διαδίδουν τα μηνύματά τους σε κωδικοποιημένη μορφή. Η δημοσιογραφική γλώσσα γινόταν όλο και πιο αιχμηρή και επικριτική.

Τέλος, γράφτηκαν πολυάριθμα επαναστατικά τραγούδια και ποιήματα. Η ποίηση της περιόδου του Vormärz ήταν συχνά φορτισμένη με πολιτικά μηνύματα. Τα έργα του Hoffmann von Fallersleben ή του Freiligrath δείχνουν πώς η γλώσσα χρησιμοποιήθηκε ως μέσο πολιτικής κινητοποίησης. Αυτά τα τραγούδια και τα ποιήματα όχι μόνο τυπώνονταν, αλλά και τραγουδιόταν και μεταδίδονταν, συμβάλλοντας στη διάδοση των επαναστατικών ιδεών.

Οι γλωσσικές καινοτομίες του Vormärz συνεχίζουν να έχουν αντίκτυπο μέχρι σήμερα. Ειδικότερα, ο συνδυασμός γλώσσας και πολιτικής δέσμευσης, ο οποίος ήταν πολύ έντονος στο Vormärz, έχει καθιερωθεί ως μόνιμο χαρακτηριστικό της γερμανικής δημοσιογραφίας και λογοτεχνίας. Η χρήση της ειρωνείας και της σάτιρας ως μέσο κριτικής συναντάται ακόμη και σήμερα σε πολιτικές συζητήσεις και δημοσιογραφικά άρθρα.

Επιπλέον, η περίοδος του Vormärz συνέβαλε στην καθιέρωση της γερμανικής γλώσσας ως μέσου κοινωνικής αντιπαράθεσης. Η απαίτηση για σαφείς, κατανοητές μορφές έκφρασης και η απόρριψη του υπερβολικού πάθους ή της δαιδαλώδους γλώσσας αποτελούν ακόμη και σήμερα σημαντικές αρχές στη λογοτεχνία, τη δημοσιογραφία και την πολιτική ρητορική.



Marina Vlachou

Die Fabriken der Hoffnung

Wenn Sie Thomas Keneallys Roman „Schindlers Arche“ (1982) gelesen oder Steven Spielbergs preisgekrönten Film „Schindlers Liste“ (1993) gesehen haben, dann kennen Sie Oskar Schindler. Anlässlich des 80. Gedenktages seit der Befreiung von Auschwitz wollen wir uns an Oskar Schindler erinnern und auch Otto Weidt kennenlernen. Während des Zweiten Weltkriegs besaßen beide Männer Fabriken, die neben Arbeit auch Hoffnung und Menschlichkeit boten.

Oskar Schindler

Oskar Schindler (1908-1974) begann sein unternehmerisches Handeln in den 1920er Jahren, als er in der väterlichen Fabrik arbeitete. Als er 1928 Emilie heiratete und das Unternehmen seines Vaters durch den Börsenkrach von 1929 in Konkurs ging, trat er der Nazi-Partei bei. Im November 1939 kaufte er eine sich in jüdischem Besitz befindliche Fabrik, die in Krakau emaillierte Haushaltsgeräte herstellte, indem er von der deutschen Anschlusspolitik profitierte, und benannte sie in Deutsche Emailwarenfabrik (DEF) um. Entschlossen, sein Geschäft auszuweiten, zögerte er nicht, ständig wichtige Personen zu bestechen, um Verträge mit der deutschen Armee abzuschließen. Auf diese Weise gelang es ihm, seine Fabrik für die Zwecke der Nazis unentbehrlich zu machen, denn er verkaufte unzerbrechliches Küchengeschirr an die Wehrmacht.

Auf Anraten seines jüdischen Buchhalters Itzhak Stern stellte Schindler eine große Zahl von Juden ein, da sie als billige Arbeitskräfte galten. Doch allmählich nahm die Brutalität der Nazis die Form von Gewalt, Terror und Deportationen in Konzentrationslager an und ihr Plan zur totalen Judenvernichtung wurde immer deutlicher. Mit Entsetzen begann Schindler, die Juden nicht nur als billige Arbeitskräfte zu sehen, sondern auch als Mütter, Väter und Kinder, als Menschen, die hilflos einem gnadenlosen Massenmord ausgesetzt waren.

Τα εργοστάσια της ελπίδας

Αν έχετε διαβάσει το μυθιστόρημα του Τόμας Κένελλι «Η κιβωτός του Σίντλερ» (1982) ή αν έχετε δει την πολυβραβευμένη ταινία του Στίβεν Σπίλμπεργκ «Η λίστα του Σίντλερ» (1993), τότε γνωρίζετε και τον Oskar Schindler. Στο πλαίσιο των 80 χρόνων από την απελευθέρωση του Άουσβιτς, ας θυμηθούμε ποιος ήταν ο Oskar Schindler και ας γνωρίσουμε και τον Otto Weidt. Κατά την περίοδο του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου ήταν και οι δύο ιδιοκτήτες εργοστασίων, τα οποία εκτός από εργασία προσέφεραν ελπίδα και ανθρωπιά.

Oskar Schindler

Ο Oskar Schindler (1908-1974) ξεκίνησε την επιχειρηματική του δραστηριότητα την δεκαετία του 1920, όταν εργάστηκε στο εργοστάσιο του πατέρα του. Όταν παντρεύτηκε την Emilie το 1928 και η πατρική επιχείρηση πτώχευσε στο κραχ του 1929, προσχώρησε στο ναζιστικό κόμμα. Τον Νοέμβριο του 1939 εκμεταλλευόμενος πλήρως τη γερμανική πολιτική προσάρτησης, αγόρασε ένα εβραϊκής ιδιοκτησίας εργοστάσιο, που παρήγαγε εμαγιέ οικιακά σκεύη στην Κρακοβία και το μετόνομασε σε Deutsche Emailwarenfabrik (DEF). Αποφασισμένος να αναπτύξει τις επιχειρήσεις του, δεν δίστασε να προχωρήσει σε συνεχόμενες δωροδοκίες ατόμων «κλειδιών» για την ανάθεση συμβολαίων με τον γερμανικό στρατό. Έτσι κατάφερε να κάνει το εργοστάσιό του απαραίτητο για τους ναζιστικούς σκοπούς, καθώς πουλούσε άθραυστα σκεύη σίτισης στην Βέρμαχτ.

Μετά από συμβουλή του Εβραίου λογιστή του Ισαάκ Στερν, ο Schindler προσέλαβε μεγάλο αριθμό Εβραίων μιας και θεωρούνταν φθινό εργατικό δυναμικό. Αλλά σιγά-σιγά συνειδητοποιούσε όλο και πιο ξεκάθαρα το σχέδιο των Ναζί για ολοκληρωτική εξόντωση των Εβραίων, που εκφραζόταν με βία, τρόμο και εκποτίσεις σε στρατόπεδα συγκέντρωσης. Τότε ο Schindler με φρίκη άρχισε να βλέπει τους Εβραίους όχι μόνο ως φθινό εργατικό δυναμικό, αλλά και ως μητέρες, πατέρες και παιδιά, ανθρώπους αβοήθητους και εκτεθειμένους σε ανελέητη σφαγή.

Als die Nazis im Juni 1942 mit der Deportation der Krakauer Juden in die Vernichtungslager begannen, mussten auch einige von Schindlers Fabrikarbeitern ausgewiesen werden, aber Schindler gelang es durch seine Kontakte und Drohungen, ihre Deportation zu verhindern. Darüber hinaus gelang es ihm, sich mit Amon Göth, dem brutalen Kommandanten des nahegelegenen Lagers von Plaszow anzufreunden, wodurch er die Erlaubnis erhielt, seine jüdischen Arbeiter in einem separaten Lager in der Nähe seiner Fabrik unterzubringen.

Als er bemerkte, dass seine Arbeiter von der Deportation in die Todeslager bedroht waren, konnte er im Oktober 1944 durch Bestechung und Fälschungen eine weitere Genehmigung für die Verlegung seiner Fabrik von Plaszow nach Brünnlitz in der besetzten Tschechoslowakei erhalten und außerdem, was bis dahin unerhört war, alle seine Arbeiter mitzunehmen. Auf diese Weise entgingen die 1098 Arbeitenden auf Schindlers Liste dem Schicksal, dem die anderen 25.000 Männer, Frauen und Kinder ausgesetzt waren, zur Vernichtung in die Gaskammern von Auschwitz, nur 60 Kilometer von Krakau entfernt, geschickt zu werden.

Die Fabrik produzierte noch sieben Monate lang Geschossstücke für die deutsche Wehrmacht. Aber es wurde in diesem ganzen Zeitraum kein einzig brauchbares Geschoss produziert! Keine einzige Munitionshülle bestand die militärischen Qualitätstests! Stattdessen wurden gefälschte Militärreise- und Lebensmittelkarten hergestellt und Naziuniformen, Waffen, Munition und Granaten gesammelt. Unter dem Vorwand der „Fortsetzung der Produktion der Kriegsindustrie“ gelang es dem unermüdlichen Schindler auch, die Gestapo dazu zu überreden, weitere 100 Juden aus Belgien, Ungarn und den Niederlanden in sein Fabriklager zu schicken.

Bis zur Befreiung setzte Schindler alle ihm zur Verfügung stehenden Mittel ein, um die Sicherheit seiner Juden zu gewährleisten. Er gab jeden Pfennig aus, den er hatte, und verkaufte sogar den Schmuck seiner Frau, um sie mit Lebensmitteln, Kleidung und Medikamenten zu versorgen. In der Fabrik richtete er ein geheimes Sanatorium mit medizinischer Ausstattung ein, die er sich auf dem Schwarzmarkt gekauft hatte. Dort kümmerte sich Emilie Schindler um die Kranken. Diejenigen, die nicht überlebten, erhielten ein ordnungsgemäßes jüdisches Begräbnis auf einem geheimen Friedhof, der von Schindler eingerichtet und bezahlt worden war. Schätzungsweise gab er rund 4 Millionen Mark aus, um seine Juden von den Todeslagern fernzuhalten - eine für die damalige Zeit enorme Summe.

Am 13. Mai 1945 wurde Brünnlitz von der Roten Armee befreit. Am Abend zuvor hatte Schindler alle in der Fabrik versammelt und ihnen einen zutiefst rührenden Abschied bereitet. Aus seinen Lagerbeständen gab er jedem drei Meter Stoff und eine Flasche Wodka - Produkte, die sie auf dem Schwarzmarkt zu einem hohen Preis verkaufen konnten, um ihr neues Leben zu beginnen.

Sein geschäftliches und persönliches Leben nach dem Krieg war nicht besonders erfolgreich, und 1974 starb er schließlich in

Όταν τον Ιούνιο του 1942 οι Ναζί άρχισαν να μεταφέρουν τους Εβραίους της Κρακοβίας σε στρατόπεδα εξόντωσης, έπρεπε να εκποτιστούν και μερικοί από τους εργάτες του εργοστασίου του Schindler, ο οποίος όμως με τις γνωριμίες του και τις απειλές του, κατάφερε να αποτρέψει τη μεταφορά τους. Ακόμη, κατάφερε να γίνει φίλος με τον Amon Göth, τον βάνουσο διοικητή του κοντινού στρατοπέδου του Plaszow, γεγονός που τον βοήθησε να πάρει την άδεια να στεγάσει τους Εβραίους εργάτες του σε ένα ξεχωριστό στρατόπεδο κοντά στο εργοστάσιο.

Βλέποντας ότι οι εργάτες του κινδύνευαν με εκποτισμό στα στρατόπεδα θανάτου, κατάφερε τον Οκτώβριο του 1944 με δωροδοκίες και πλαστογραφίες να πάρει δεύτερη άδεια ώστε να μεταφέρει το εργοστάσιό του από το Plaszow στο Brünnlitz της κατεχόμενης Τσεχοσλοβακίας και επιπλέον, πράγμα ανήκουστο μέχρι τότε, να πάρει μαζί του όλους τους εργάτες του. Με αυτόν τον τρόπο, οι 1098 εργάτες που είχαν γραφτεί στη λίστα του Schindler απέφυγαν τη μοίρα των άλλων 25.000 ανδρών, γυναικών και παιδιών που στάλθηκαν για εξόντωση στους θαλάμους αερίων του Άουσβιτς, μόλις 60 χιλιόμετρα από την Κρακοβία.

Το εργοστάσιο συνέχισε να παράγει βλήματα για τη γερμανική Βέρμαχτ για 7 μήνες. Όμως σε όλο αυτό το χρονικό διάστημα δεν παρήχθη ούτε ένα αξιοποιήσιμο βλήμα! Ούτε ένας κάλυκας δεν πέρασε τις στρατιωτικές δοκιμές ποιότητας! Αντ' αυτού, οι εργάτες κι οι εργάτριες του εργοστασίου τύπωναν πλαστά στρατιωτικά ταξιδιωτικά έγγραφα και κάρτες σίτισης και μάζευαν ναζιστικές στολές, όπλα, πυρομαχικά και χειροβομβίδες. Ο ακούρατος Schindler κατάφερε να πείσει την Γκεστάπο να στείλει άλλους 100 Βέλγους, Ολλανδούς και Ούγγρους Εβραίους στο στρατόπεδο κοντά στο εργοστάσιό του, με πρόφαση «τη συνέχιση της παραγωγής της πολεμικής βιομηχανίας».

Μέχρι την απελευθέρωση, ο Schindler χρησιμοποίησε όλα τα μέσα που είχε στη διάθεσή του για να εξασφαλίσει την ασφάλεια των Εβραίων του. Διέθεσε και την τελευταία του δεκάρα, και πούλησε ακόμη και τα κοσμήματα της γυναίκας του, για να τους αγοράσει τρόφιμα, ρούχα και φάρμακα. Δημιούργησε ένα μυστικό σανατόριο στο εργοστάσιο με ιατρικό εξοπλισμό που αγόρασε στη μαύρη αγορά. Εκεί η Emilie Schindler φρόντιζε τους αρρώστους. Όσοι δεν επέζησαν, έτυχαν μιας κατάλληλης εβραϊκής ταφής σε ένα κρυφό νεκροταφείο που ίδρυσε και πλήρωσε ο Schindler. Υπολογίζεται ότι ξόδεψε περίπου 4 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα για να κρατήσει τους Εβραίους του μακριά από τα στρατόπεδα θανάτου - ένα τεράστιο ποσό για την εποχή εκείνη.

Στις 13 Μαΐου 1945 ο Κόκκινος Στρατός απελευθέρωσε το Brünnlitz. Το προηγούμενο βράδυ, ο Schindler συγκέντρωσε τους πάντες στο εργοστάσιο και τους αποχαιρέτησε βαθιά συγκινημένος, δίνοντας στον καθένα τρία μέτρα ύφασμα από τις αποθήκες του, καθώς και ένα μπουκάλι βότκα - προϊόντα που μπορούσαν να πουλήσουν ακριβά στη μαύρη αγορά για να ξεκινήσουν τη νέα τους ζωή.

Η επιχειρηματική και προσωπική ζωή του μετά τον πόλεμο δεν ήταν ιδιαίτερα επιτυχημένη και τελικά πέθανε το 1974 στην Γερμανία, όμως ο τάφος του βρίσκεται, σύμφωνα με την επιθυμία του, στην Ιερουσαλήμ, «κοντά στα παιδιά του». Ο Oskar και η Emilie Schindler τιμήθηκαν από το Yad Vashem ως Δίκαιοι των Εθνών,

Deutschland, aber sein Grab befindet sich, wie er es selbst gewünscht hatte, in Jerusalem, „nahe bei seinen Kindern“. Oskar und Emilie Schindler wurden von Yad Vashem als Gerechte unter den Völkern ausgezeichnet, ein Titel, der Nicht-Juden verliehen wird, die während des Zweiten Weltkriegs unter Gefährdung ihres Lebens, ihrer Freiheit und ihrer Sicherheit Juden das Leben gerettet haben, ohne dafür Geld oder andere Gegenleistungen zu verlangen. Heute dient die Emalia-Fabrik als Museum.

Otto Weidt

Auch der weniger bekannte Otto Weidt (1883-1947) erhielt den Ehrentitel des Gerechten unter den Völkern, da er als deutscher Fabrikbesitzer dafür kämpfte, seine jüdischen Arbeiter vor der Deportation und dem sicheren Tod zu schützen.

Nach erfolglosen Versuchen, sich als Dekorateur zu etablieren, eröffnete Otto Weidt 1939 in Berlin eine Werkstatt zur Herstellung von Besen und Bürsten. Als entschiedener Gegner des Nationalsozialismus und selbst sehbehindert, beschäftigte er hauptsächlich blinde, taube und taubstumme Juden und Jüdinnen. Gemeinsam mit seiner Frau Else tat er sein Bestes, um ihnen das Leben unter dem Nazi-Regime zu erleichtern, und versorgte sie mit Lebensmitteln und Beratungen. Als die Deportationen begannen, kämpfte Weidt furchtlos mit den Gestapo-Offizieren um das Schicksal jedes jüdischen Arbeiters. Er nutzte sowohl Bestechung als auch das Argument aus, dass seine Arbeiter „notwendig“ seien, um die ihm von der Wehrmacht erteilten Arbeitsaufträge auszuführen. Da die Wehrmacht zu seinen Kunden gehörte, konnte Weidt sein Geschäft als kriegswichtig darstellen und versuchte, seine jüdischen Arbeiter mit Hilfe von gefälschten Dokumenten zu retten.

Im Jahr 1941 arbeiteten in der Werkstatt etwa 35 Personen, zu meist seh- oder hörbehinderte Juden und Jüdinnen, und Otto Weidt selbst beschäftigte zwei jüdische Sekretärinnen und einen Sekretär in seinem Büro, obwohl dies streng verboten war. Die Gestapo inspizierte seine Werkstatt regelmäßig, aber die Arbeitenden wurden durch ein internes Klingelsystem vor den Inspektionen gewarnt und sie versteckten sich dann in einer Nische unter der Treppe oder in einem geheimen Raum im hinteren Teil eines Schanks.

ένας τίτλος που απονέμεται σε μη Εβραίους, που κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και με κίνδυνο της ζωής, της ελευθερίας και της ασφάλειάς τους έσωσαν τις ζωές Εβραίων χωρίς χρηματικό ή οποιοδήποτε άλλο αντάλλαγμα. Σήμερα, το εργοστάσιο Emalia λειτουργεί ως μουσείο.

Otto Weidt

Αντίστοιχα, και ο Otto Weidt (1883-1947), αν και λιγότερο γνωστός, έλαβε τον τιμητικό τίτλο του Δικαίου των Εθνών, ως Γερμανός ιδιοκτήτης εργοστασίου που αγωνίστηκε για να προστατεύσει τους Εβραίους εργάτες του από εκτοπισμό και βέβαιο θάνατο.

Ο Otto Weidt, μετά από αποτυχημένες προσπάθειες να εδραιωθεί ως διακοσμητής, άνοιξε το 1939 στο Βερολίνο ένα εργαστήριο για να κατασκευάζει σκούπες και βούρτσες. Ως ένθερμος πολέμιος του εθνικοσοσιαλισμού και έχοντας ο ίδιος μειωμένη όραση, απασχολούσε κυρίως τυφλούς, κωφούς και κωφάλαλους Εβραίους και Εβραίες. Μαζί με την γυναίκα του Else, έκαναν ό,τι μπορούσαν για να διευκολύνουν τη ζωή τους κάτω από το ναζιστικό καθεστώς, παρέχοντάς τους τρόφιμα και βοήθεια. Όταν άρχισαν οι εκτοπίσεις, ο Weidt πάλεψε άφοβα με τους αξιωματικούς της Γκεστάπο για την τύχη κάθε Εβραίου εργάτη. Χρησιμοποίησε ως μέσο πειθούς τόσο τη δωροδοκία όσο και το επιχείρημα ότι οι εργάτες του ήταν «απαραίτητοι» για να εκτελέσουν τα συμβόλαια εργασίας που του έδινε ο γερμανικός στρατός. Καθώς μεταξύ των πελατών του ήταν η Βέρμαχτ, ο Weidt κατάφερε να χαρακτηρίσει την επιχείρησή του ως ζωτικής σημασίας για την πολεμική προσπάθεια και προσπαθούσε με πλαστά έγγραφα να διασώσει τους Εβραίους εργάτες του.

Το 1941 εργάζονταν στο εργαστήριο περίπου 35 άτομα, κυρίως Εβραίοι και Εβραίες με προβλήματα όρασης ή ακοής, ενώ ο Otto Weidt απασχολούσε ως γραμματείς δύο Εβραίες και έναν Εβραίο στο γραφείο του, αν και αυτό απαγορευόταν αυστηρά. Η Γκεστάπο επιθεωρούσε τακτικά το εργαστήριο, αλλά οι εργάτες προειδοποιούνταν για τους ελέγχους μέσω ενός εσωτερικού συστήματος κουδουνιών και τότε κρύβονταν σε μια εσοχή κάτω από τις σκάλες ή σε ένα κρυφό δωμάτιο στο πίσω μέρος μιας ντουλάπας.



Da es Weidt bewusst war, dass er seine Angestellten nicht mehr lange schützen konnte, sorgte er für Verstecke für sie. Unter ihnen befanden sich auch seine junge Geliebte Alice Licht und ihre Eltern. Doch die versteckten Juden werden bald verraten und schließlich deportiert. Weidt sorgt dafür, dass seine Schützlinge nicht nach Auschwitz, sondern nach Theresienstadt - dem angeblich vorbildlichen Konzentrationslager - geschickt werden.

Mit großem finanziellem Aufwand und unter Lebensgefahr organisierte Weidt die Versorgung von mindestens 25 in Theresienstadt inhaftierten Personen mit Paketen mit Lebensmitteln, Kleidung und Medikamenten, die über zahlreiche Scheinsender verschickt wurden. Drei der Paketempfänger überlebten. Leider wurden die anderen im Herbst 1944 in das Vernichtungslager Auschwitz-Birkenau deportiert und dort ermordet.

Auch Weidts Freundin Alice Licht wurde nach Auschwitz gebracht. Es gelang ihr, Weidt eine Postkarte zu schicken, und dieser reiste sofort nach Auschwitz, um ihr zu helfen. Nach der Auflösung des Lagers im Januar 1945 konnte Alice dem Todesmarsch in Richtung Westen entkommen und dank Weidts Hilfe nach Berlin gelangen, wo sie bis Kriegsende bei seiner Familie im Versteck lebte. Nach dem Krieg unterstützten Otto und Else Weidt die Gründung einer jüdischen Einrichtung für Kinder und ältere Menschen in Berlin, während die Blindenwerkstatt bis 1952 in Betrieb blieb.

Eine weitere jüdische Fabrikarbeiterin, Inge Deutschkron (1922-2022), überlebte den Holocaust ebenfalls dank Weidts Hilfe. Er stellte sie in seiner Werkstatt ein und versorgte sie und ihre Mutter mit gefälschten Ausweisen. Nach Kriegsende setzte sich Deutschkron für die Anerkennung von Personen ein, die Juden vor dem Nazi-Regime gerettet hatten. Sie engagierte sich für das Otto-Weidt-Werkstattmuseum und das Museum der Stillen Helden in Berlin. Außerdem schrieb sie Theaterstücke und Bücher für Kinder und Erwachsene über ihr Leben und das Leben Weidts.

Otto Weidts Werkstatt ist noch eine Fabrik der Hoffnung, dient heute als Museum und erinnert an „einen Mensch, der in einer unmenschlichen Zeit menschlich blieb“, wie Inge Deutschkron ihn treffend beschrieb.

(Alle den Artikel begleitenden Fotos sind aus dem persönlichen Archiv der Verfasserin)

Γνωρίζοντας ότι δεν θα μπορούσε να τους προστατεύει για πολύ ακόμη, ο Weidt άρχισε να οργανώνει κρυψώνες για τους/τις υπαλλήλους του. Ανάμεσά τους ήταν και η νεαρή ερωμένη του Alice Licht και οι γονείς της. Αλλά οι κρυμμένοι Εβραίοι σύντομα προδίδονται και τελικά εκτοπίζονται. Ο Weidt καταφέρνει να εξασφαλίσει ότι οι προστατευόμενοί του δεν θα σταλούν στο Άουσβιτς, αλλά στο Theresienstadt - το υποτιθέμενο πρότυπο στρατόπεδο συγκέντρωσης.

Με μεγάλα έξοδα και με κίνδυνο της ζωής του, ο Weidt οργάνωσε τον εφοδιασμό τουλάχιστον 25 ανθρώπων που ήταν φυλακισμένοι στο Theresienstadt με δέματα τροφίμων, ρούχων και φαρμάκων, τα οποία στάλθηκαν χρησιμοποιώντας πολυάριθμους πλασματικούς αποστολείς. Τρεις από τους παραλήπτες επέζησαν. Οι υπόλοιποι δυστυχώς μεταφέρθηκαν στο στρατόπεδο εξόντωσης Άουσβιτς-Μπίρκεναου το φθινόπωρο του 1944 και δολοφονήθηκαν εκεί.

Και η φίλη του Alice Licht μεταφέρθηκε στο Άουσβιτς. Από εκεί όμως κατάφερε να στείλει μια κάρτα στον Weidt, ο οποίος ταξίδεψε αμέσως στο Άουσβιτς για να τη βοηθήσει. Μετά τη διάλυση του στρατοπέδου τον Ιανουάριο του 1945, η Άλις κατάφερε να διαφύγει από την πορεία θανάτου προς τα δυτικά και χάρη στη βοήθεια του Weidt έφτασε στο Βερολίνο, όπου έζησε κρυμμένη με την οικογένειά του μέχρι το τέλος του πολέμου. Μετά τον πόλεμο, ο Otto και η Else Weidt υποστήριξαν τη δημιουργία ενός εβραϊκού ιδρύματος για παιδιά και ηλικιωμένους στο Βερολίνο, ενώ το εργαστήριο συνέχισε να λειτουργεί έως το 1952.

Μια άλλη Εβραία εργάτρια στο εργοστάσιο, η Inge Deutschkron (1922-2022), κατάφερε επίσης να επιζήσει από το Ολοκαύτωμα χάρη στη βοήθεια του Weidt, ο οποίος την προσέλαβε και προμήθευσε σε αυτήν και την μητέρα της πλαστά έγγραφα. Μετά το τέλος του πολέμου, η Deutschkron πάλεψε για να διασφαλίσει την αναγνώριση των ανθρώπων που διέσωσαν Εβραίους από το ναζιστικό καθεστώς. Συνέβαλε ενεργά στην ίδρυση του Μουσείου του Εργαστηρίου του Otto Weidt και του Μουσείου Σιωπηλών Ηρώων στο Βερολίνο, ενώ έγραψε θεατρικά έργα και βιβλία για παιδιά και ενήλικες σχετικά με τη ζωή της και τη ζωή του Weidt.

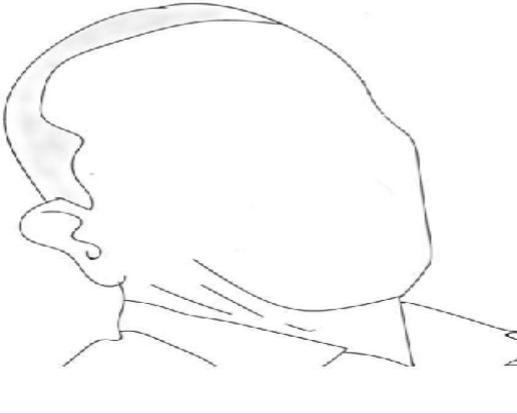
Το εργαστήριο του Otto Weidt αποτελεί ακόμη ένα εργοστάσιο ελπίδας και λειτουργεί επίσης σήμερα ως μουσείο, για να μας θυμίζει «έναν άνθρωπο που παρέμεινε άνθρωπος σε μια απάνθρωπη εποχή», όπως εύστοχα τον είχε χαρακτηρίσει η Inge Deutschkron.

(Όλες οι φωτογραφίες είναι από το προσωπικό αρχείο της συγγραφέως)

Heringers Sprachwelt

Ο γλωσσικός κόσμος του Heringer

Illustrationen: Heringer und wikimedia commons



billig

Wieder so ein Adjektiv mit abenteuerlicher Vergangenheit. Eine Vita sieht so aus: Es ist eine Ableitung von Bild, also im Grunde bildlich. Lautlich macht das kein Problem. Wie der Zusammenhang mit Bild verloren geht, das „d“ schwindet, können die beiden „l“ geeint und assimiliert werden. Die Endung -ich und -ig klangen sowieso fast überall gleich und so blieb nur das Problem der Schreibung. Und da ist das -ig vielleicht hyperkorrekt.

Die Bedeutung erscheint auch unproblematisch, denn dem „Bilde gleich“ passt ja ganz gut zu „angemessen, passend“. Zur weiteren Entwicklung kommen wir gleich.

Die andere Vita klingt märchenhafter. Nach der ist bil- ein „geistiges Wesen“, eine „übernatürliche Kraft“. Sie sei noch erhalten im altenglischen bilewit und von dabei auch bil „gut“ in anderen indogermanischen Sprachen. Der Lebensweg ist allerdings nicht gut gezeichnet. Und beide Viten wären im unendlichen Text zu verfolgen.

Auf jeden Fall kam es über den Preis für beide zu „angemessen“. In der Rechtssprache genauso, in der Bi-Formel recht und billig. Und über den angemessenen Preis kam es dann zu „preisgünstig“. Und da musste man eben aufpassen, dass die Ware nicht „minderwertig“ war. So haben wir beide Möglichkeiten noch heute.

φθηνό

Άλλο ένα επίθετο με μια περιπετειώδη ιστορία. Μια «βιογραφία» του μοιάζει κάπως έτσι: προέρχεται από τη λέξη „Bild“ (εικόνα), δηλαδή στην ουσία σημαίνει „εικονικό“. Ηχητικά δεν αποτελεί πρόβλημα. Πώς χάνεται η σχέση με την εικόνα . όταν εξαφανίζεται το „d“ κι όταν ενώνονται κι αφομοιώνονται τα δύο „l“. Οι καταλήξεις -ich και -ig ηχούσαν σχεδόν παντού το ίδιο κι έτσι το μόνο που απέμενε ήταν το ζήτημα της ορθογραφίας. Και σε αυτό το σημείο το -ig ίσως να είναι πολύ σωστό.

Και η σημασία του επιθέτου, επίσης, δεν φαίνεται να είναι προβληματική, διότι το „dem Bilde gleich“, δηλαδή το „όμοιο με την εικόνα“, ταιριάζει αρκετά με το „αρμόζον, κατάλληλο“. Κι αμέσως θα φτάσουμε στην περαιτέρω εξέλιξη.

Η άλλη εκδοχή της ιστορίας του επιθέτου ακούγεται πιο παραμυθένια. Σύμφωνα με αυτήν, το „bil-“ είναι ένα „πνευματικό ον“, μια „υπερφυσική δύναμη“. Λέγεται ότι διασώζεται στην παλαιοαγγλική λέξη bilewit και από εκεί προέρχεται και το „bil“ = „καλό“, που συναντάμε σε άλλες ινδοευρωπαϊκές γλώσσες. Ωστόσο, η πορεία αυτής της εκδοχής δεν είναι καλά τεκμηριωμένη. Και οι εκδοχές της ιστορίας του επιθέτου θα μπορούσαν να μην έχουν τέλος.

Σε κάθε περίπτωση η σημασία του επιθέτου σε σχέση με την τιμή κατέληξε να είναι „αρμόζουσα“. Το ίδιο και στη νομική γλώσσα, στη φράση recht und billig (δίκαιο και εύλογο). Και από την έννοια της „εύλογης τιμής“ φτάσαμε στο „οικονομι-

Anschließend wurde es – wie so oft im normalen, wie auch im sprachlichen Leben – verallgemeinert auf alles Mögliche. Auf Sprachliches hier im Sinne von „primitiv, geistlos“:

eine billige Ausrede, Erklärung, ein billiger Vorwand, billiges Argument, billige Phrasen Schlagworte und Redensarten.

Wie das mit der Unbill ging, wäre eine ganz andere Frage.

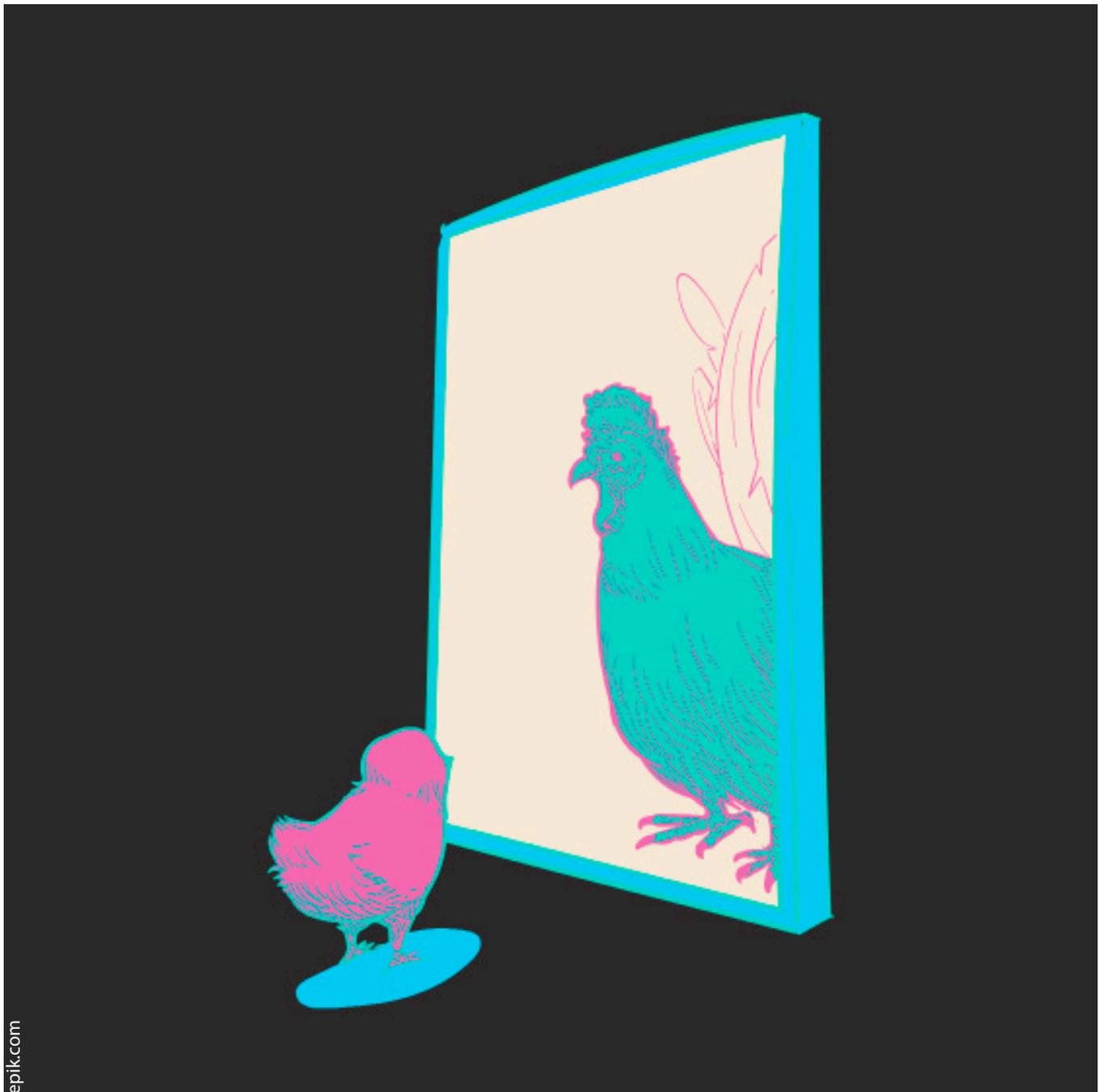
Aus dem Buch: Heringer, Hans Jürgen, *Verkommene Wörter. Keine traurigen Wortgeschichten*, <https://verlag.koenigshausen-neumann.de/product/9783826092848-verkommene-woerter/>

κό/φθηνό“. Και σ’ αυτή την περίπτωση έπρεπε να προσέξει κανείς, ώστε το εμπόρευμα να μην είναι „κακής ποιότητας“. Έτσι διατηρούμε και τις δύο έννοιες μέχρι σήμερα.

Στη συνέχεια, η χρήση της λέξης – όπως συμβαίνει συχνά στη ζωή, αλλά και στη γλώσσα – γενικεύτηκε σε κάθε περίπτωση. Στην περίπτωση της γλώσσας με την έννοια του „πρόχειρου, χωρίς πνευματικότητα“:

μια φθηνή δικαιολογία, μια φθηνή εξήγηση, ένα φθηνό πρόσχημα, ένα φθηνό επιχείρημα, φθηνές φράσεις, συνθήματα και ιδιωματοισμοί.

Το πώς σχετίζεται με το „Unbill“ (αδικία, κακό) είναι ένα εντελώς διαφορετικό ζήτημα.



epik.com

Wie ein gesetzlich verankertes Recht zu einer traumatischen Erfahrung wird



Πιστοποίηση αναπηρίας

Πώς ένα νομικά κατοχυρωμένο δικαίωμα γίνεται μια τραυματική εμπειρία

Konstantina Koufala

Verzeihen Sie mir, wenn der Artikel in der aktuellen Ausgabe nicht direkt die barrierefreie Kommunikation behandelt. Dennoch steht er in direktem Zusammenhang mit den Rechten von Menschen mit Behinderungen und deren Schutz, sowohl durch die Gesellschaft im Allgemeinen als auch durch staatliche Behörden und Institutionen im Besonderen. Manchmal ist man von einem persönlichen Erlebnis oder von einer jüngsten Erfahrung so bewegt, dass es unmöglich ist, darüber zu schweigen.

Es muss Anfang der 90er Jahre gewesen sein. Das genaue Datum weiß ich nicht mehr, aber ich war noch in der Schule. Pireos-Straße – an die Hausnummer erinnere ich mich auch nicht, aber es war nur einen Steinwurf von Omonia-Platz entfernt, mitten im Zentrum der griechischen Hauptstadt. Ein hohes Gebäude auf der linken Straßenseite, das nicht nur über keinen Parkplatz verfügte, sondern wo selbst auf dem Gehweg kaum Platz zum Durchkommen war. Ein doppelt geparktes Auto mit Warnblinkern auf der gegenüberliegenden Straßenseite und ein Mann, der versucht, die Straße zu überqueren – mitten durch den fließenden Verkehr. In seinen Armen trägt er eine verängstigte, bewegungsunfähige alte Frau, fast so, wie „ein Lamm, das zur Schlachtbank“ geführt wird.

Dieses Bild hat sich so tief in mein Gedächtnis eingebrannt, dass ich jedes Mal, wenn ich mich daran erinnere, die gleiche Wut empfinde. Und um welche Frau ging es? Um die beste Oma der

Sυγχωρέστε με, αν το άρθρο στο τρέχον τεύχος δεν αφορά την επικοινωνιακή προσβασιμότητα, ωστόσο είναι άμεσα συνυφασμένο με τα δικαιώματα των ΑμεΑ και την προάσπιση αυτών, τόσο από την κοινωνία γενικά όσο και από τους κρατικούς φορείς ειδικότερα. Πολλές φορές ένα προσωπικό βίωμα, μια πρόσφατη εμπειρία, σε καθηλώνουν σε τέτοιο βαθμό, που είναι αδύνατον να μη μιλήσεις.

Πρέπει να ήταν αρχές δεκαετίας '90. Δεν θυμάμαι ακριβή χρονολογία, πάντως ακόμα πήγαινα σχολείο. Οδός Πειραιώς -αριθμός πάλι δεν θυμάμαι- πάντως μια ανάσα από την πλατεία Ομονοίας, στο κέντρο της πρωτεύουσας. Ένα ψηλό κτίριο στην αριστερή πλευρά του δρόμου, που όχι μόνο πάρκινγκ δεν διέθετε, αλλά ούτε στο πεζοδρόμιο χωρούσε να περάσεις. Ένα αυτοκίνητο διπλοπαρκαρισμένο με αλάρμ στην απέναντι πλευρά και ένας άντρας να προσπαθεί να διασχίσει τον δρόμο, περνώντας κυριολεκτικά μέσα από τα διερχόμενα οχήματα και κουβαλώντας στα χέρια του «σαν αρνί για σφαγή» μια ηλικιωμένη, τρομαγμένη και κινητικά ανάπηρη γυναίκα.

Εικόνα χαραγμένη στο μυαλό μου τόσο έντονα, που κάθε φορά που την ανακαλώ, οργίζομαι στον ίδιο βαθμό. Και για ποια γυναίκα επρόκειτο; Για την καλύτερη γιαγιά του κόσμου. Την αγαπημένη μου γιαγιά. Πολλά χρόνια πριν, δεν πρέπει καν να πήγαινα Δη-

Welt. Um meine geliebte Oma. Viele Jahre zuvor – ich war wahrscheinlich noch nicht einmal in der Grundschule – hatte sie einen schweren Schlaganfall erlitten, der eine dauerhafte Hemiplegie zur Folge hatte (Lähmung ihres linken Beins und Arms). An diesem Tag hörte ich zum ersten Mal in meinem Leben den Begriff „Grad der Behinderung“ und verstand, dass wir zum Gebäude auf der Pireos-Straße gehen würden, weil dort die berühmte Begutachtungskommission untergebracht war, die zum wiederholten Mal meine Oma untersuchen musste, um ihre dauerhafte Behinderung erneut zu bestätigen. Denn wer weiß? Vielleicht war das Wunder wie durch Zauberei geschehen.

Dezember 2024, mindestens 30 Jahre später. Anlässlich meiner Teilnahme an einer Konferenz zum Thema Barrierefreiheit in Museumslandschaften bin ich zu Gast bei meiner engen Freundin, die seit einem schweren Verkehrsunfall in jungen Jahren eine erworbene und dauerhafte körperliche Beeinträchtigung bzw. Mobilitätsbehinderung hat – ein Unfall, der sie beinahe das Leben gekostet hätte. Einen Tag nach der Konferenz hatte sie einen Termin bei dem zuständigen Versorgungsamt, nachdem sie einen Antrag auf Erhöhung ihres Behinderungsgrads gestellt hatte. An dieser Stelle sei erwähnt, dass im Ausland, wo der Verkehrsunfall geschah und nach unzähligen Operationen, ihr ein Behinderungsgrad in Höhe von 80 auf Lebenszeit bescheinigt wurde. Dennoch weigerte sich der griechische Staat, dieses Gutachten anzuerkennen. An diesem Tag war sie übermäßig angespannt – ich konnte ehrlich gesagt nicht ganz nachvollziehen, warum. Also beschloss ich, sie zu begleiten. Um die angespannte Atmosphäre etwas aufzulockern, hatten wir sogar geplant, nach dem morgendlichen Termin mit einem Freund und Kollegen von uns auf einen Kaffee zu gehen. Wir rechneten damit, dass wir nach anderthalb Stunden fertig sein würden. Wie ahnungslos wir doch waren.

Der Termin war für 10:00 Uhr angesetzt. Das Gebäude, in dem die gutachterliche Untersuchung stattfinden sollte, befand sich ebenfalls im Stadtzentrum – jedoch ohne ausgewiesene Parkmöglichkeiten, obwohl es täglich von Dutzenden Behinderten besucht wird. Wir stiegen in die Etage hinauf, die uns zugewiesen wurde – natürlich war das zuständige Büro nicht im Erdgeschoss – und als wir ankamen, stellten wir fest, dass bereits mindestens fünf oder sechs Personen vor uns warteten. Offensichtlich kündigte sich bereits früh an, wie dieser Tag verlaufen würde. Hier sei erwähnt, dass alle Menschen mit Behinderung, obwohl sie ihre medizinischen Unterlagen und alle erforderlichen Dokumente bereits dem Versorgungsamt eingereicht haben, verpflichtet sind, diese am Tag des Untersuchungstermins erneut mitzubringen. Wir hatten zwei Taschen voller Dokumente dabei. Insgesamt verbrachte ich drei Stunden mit meiner Freundin in diesem Warteraum, doch schließlich musste ich gehen, da ich bereits unserem Freund und Kollegen versprochen hatte, dass wir uns treffen würden, und eine Absage nicht infrage kam. Am nächsten Tag würde ich abreisen. Wir unterhielten uns drei Stunden lang über Verschiedenes, doch was das Gespräch dominierte, war das Unfassbare, das sich direkt vor meinen Augen abspielte. Die Menschen warteten geduldig darauf, an die Reihe zu kommen, ohne

motικό, είχε υποστεί βαρύ εγκεφαλικό επεισόδιο, το οποίο και της είχε προκαλέσει μόνιμη ημιπληγία (παρалуσία σε αριστερό πόδι και χέρι). Την ημέρα εκείνη άκουσα για πρώτη φορά στη ζωή μου τον όρο «ποσοστό αναπηρίας» και κατάλαβα πως θα πηγαίναμε στο κτίριο της οδού Πειραιώς, γιατί εκεί στεγάζονταν η περιβόητη επιτροπή, η οποία για πολλοστή φορά έπρεπε να εξετάσει τη γιαγιά μου για να επιβεβαιώσει εκ νέου τη μόνιμη αναπηρία της. Γιατί ποιος ξέρει; Μπορεί ως δια μαγείας να είχε γίνει το θαύμα. Δεκέμβριος 2024, τουλάχιστον 30 χρόνια μετά. Με αφορμή τη συμμετοχή μου σε ένα συνέδριο με θέμα την προσβασιμότητα σε μουσειακά περιβάλλοντα, φιλοξενούμαι από την αδερφική μου φίλη, με επίκτητη και μόνιμη κινητική αναπηρία έπειτα από σοβαρό τροχαίο ατύχημα που είχε σε νεαρή ηλικία και παραλίγο να της στοιχίσει τη ζωή της. Μια μέρα μετά το συνέδριο είχε προγραμματισμένο ραντεβού στο αρμόδιο Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α), έπειτα από αίτημα αύξησης του ποσοστού αναπηρίας της. Να επισημάνω εδώ πως στη χώρα του εξωτερικού που είχε συμβεί το τροχαίο και έπειτα από άπειρα χειρουργεία στα οποία είχε υποβληθεί, είχε πιστοποιηθεί με ποσοστό αναπηρίας 80% εφ' όρου ζωής. Πάραυτα η ελληνική πολιτεία δεν δέχονταν το πόρισμα αυτό. Την ημέρα εκείνη και ενώ ήταν υπερβολικά αγχωμένη –δεν μπορούσα ομολογουμένως να καταλάβω το γιατί– αποφάσισα να τη συνοδεύσω. Μάλιστα, για να χαλαρώσουμε την όλη ατμόσφαιρα είχαμε κανονίσει μετά την πρωινή υποχρέωση πως θα πηγαίναμε με έναν φίλο και συνάδελφό μας για καφέ. Υπολογίζαμε πως μετά από μιάμιση ώρα θα είχαμε τελειώσει. Δεν ξέρω εδώ αν πρέπει να κλάψω ή να γελάσω. Πόσο ανυποψίαστες ήμασταν.

Το ραντεβού ήταν κανονισμένο για τις 10:00. Το κτίριο στο οποίο θα λάμβανε χώρα η εξέταση βρίσκονταν επίσης στο κέντρο της πόλης, ωστόσο και αυτό χωρίς πρόβλεψη χώρου στάθμευσης και ως το επισκέπτονται καθημερινά δεκάδες ΑμεΑ. Ανεβήκαμε στον χώρο που μας υπέδειξαν-φυσικά και το αρμόδιο γραφείο δεν ήταν στο ισόγειο- και αφού φτάσαμε, συνειδητοποιήσαμε πως πριν από εμάς ήταν τουλάχιστον πέντε ή έξι άτομα. Προφανώς και η «καλή μέρα από το πρωί φαίνεται». Να αναφέρω εδώ, ότι όλα τα ΑμεΑ είναι υποχρεωμένα, παρά το ότι ήδη έχουν καταθέσει τους φακέλους με τις ιατρικές γνωματεύσεις και όλα τα απαραίτητα έγγραφα ηλεκτρονικά, να τα φέρουν και μαζί τους την ημέρα του ραντεβού. Δύο τσάντες κουβαλήσαμε. Συνολικά παρέμεινα με τη φίλη μου τρεις ώρες σε αυτόν τον χώρο αναμονής, αλλά έπειτα αναγκάστηκα να φύγω γιατί ήδη είχα υποσχεθεί στο φίλο και συνάδελφό μας πως θα βρισκόμασταν και δεν γινόταν να το ακυρώσω. Την επόμενη μέρα θα έφευγα. Τρεις ώρες συζητούσαμε για διάφορα, αλλά αυτό που μονοπώλησε ήταν το αδιανόητο που έβλεπα να εκτυλίσσεται μπροστά στα μάτια μου. Οι άνθρωποι περίμεναν στωικά να έρθει η σειρά τους δίχως καμία ενημέρωση για το πότε θα τελείωνε όλο αυτό. Φεύγω λοιπόν και μετά από λίγο καλέσαν την φίλη μου να μπει. Παρεμπιπτόντως δεν ήρθε ποτέ να μας βρει εκείνη την ημέρα όπως αρχικά είχαμε

jegliche Information darüber, wann das Ganze ein Ende haben würde. Also ging ich schließlich – und kurz darauf wurde meine Freundin aufgerufen. Übrigens hat sie uns an diesem Tag nie getroffen, wie wir es ursprünglich geplant hatten. Nach fast fünf Stunden körperlicher und seelischer Belastung erschien ihr selbst ein einfacher Kaffee als unüberwindbare Hürde. Was ich nun beschreibe, ist das, was sie mir später erzählte.

Als sie ins Büro bzw. Untersuchungszimmer kam, wurde sie aufgefordert, sich auszuziehen, damit man mit eigenen Augen die Narben der Operationen sehen konnte – als wäre das die einzige Möglichkeit, um zu überprüfen, ob die zahlreichen Dokumente und Befunde ihrer behandelnden Ärzte wahrheitsgemäß waren. Natürlich gab es keinen Sichtschutz, und niemand stellte sich vor, sodass sie nicht wusste, mit wem sie sprach – ob es sich um einen Verwaltungsangestellten oder einen Arzt handelte und, falls Letzteres zutraf, welche Fachrichtung dieser hatte. Jedenfalls war es ein Mann. Ich erinnere daran, dass meine Freundin eine motorische Behinderung an ihrem rechten Arm hat und dass das An- und Ausziehen für sie nicht einfach ist. Während sie also sichtbar kämpfte, ihre Jacke anzuziehen, weil sie ihren Arm nicht heben kann, stand niemand freiwillig auf, um ihr zu helfen. Schließlich musste sie selbst um Hilfe bitten. Wie viel Pflichtvergessenheit und wie wenig Respekt! Die Begutachtungskommission – mit Ausnahme einer Sekretärin – erinnerte an die Inquisition. Ein kalter, strenger und misstrauischer Ton. Meine Freundin wurde auch aufgefordert, die meisten ärztlichen Unterlagen aus ihren Taschen zu nehmen, und das Unvorstellbare war, dass die Gutachter*innen sie nach der Überprüfung ohne jegliche Ordnung auf einen Tisch verstreuten, in der Annahme, sie könne sie allein und ohne Hilfe wieder zusammenzulegen. Zum zweiten Mal musste meine Freundin um Hilfe bitten. Kein Kommentar. Besondere Aufmerksamkeit verdient auch die Frage, die mindestens zweimal während der Untersuchung gestellt wurde: «Wozu brauchen Sie einen amtlich festgestellten Grad der Behinderung (GdB)? Was möchten Sie damit machen?» Den Kommentar überlasse ich Ihrem eigenen Urteil!

Wir nähern uns nun dem Ende des Verfahrens bzw. der Begutachtung, und es geschieht Folgendes, ebenfalls Unfassbares. Auf die Frage, womit sie sich beruflich beschäftigt, sind die Mitglieder der Begutachtungskommission verblüfft, als sie ihnen mitteilt, dass sie Akademikerin ist und an der Universität lehrt. Nachdem sie ihre Überraschung überwunden und ihre Antwort realisiert haben, ändern sie sofort ihr Verhalten. Während die meisten Bürger gehen und ihren Feststellungsbescheid nach einiger Zeit erhalten, wird sie aufgefordert, im Raum zu bleiben. Wenig später kommt die Sekretärin heraus und teilt ihr mit, dass sie am nächsten Tag ihr Gutachten erhält. Und so war es dann auch – und ihr Behinderungsgrad ist tatsächlich lebenslang gültig!

Zum Abschluss des heutigen Artikels oder besser gesagt der heutigen Erzählung möchte ich meine Trauer darüber ausdrücken, dass die Zeit scheinbar stillsteht. Fast 30 Jahre sind seit dem Vorfall mit meiner Oma vergangen, und die Behindertenbewegung

kanonisiert. Μετά από σχεδόν πέντε ώρες ταλαιπωρίας σωματικής και ψυχικής, ακόμα κι ο καφές της έμοιαζε «βουνό». Περιγράφω πλέον ό,τι μου διηγήθηκε.

Μπαίνοντας μέσα στο γραφείο – ξεταστήριο της ζήτησαν να ξεντυθεί, προκειμένου να δουν με τα μάτια τους τις τομές από τα χειρουργεία, ώστε να διαπιστώσουν αν οι τόσες γνωματεύσεις από τους θεράποντες ιατρούς ήταν αληθινές. Φυσικά και δεν υπήρχε παραβάν και κανείς δεν συστήθηκε για να γνωρίζει με ποιον συνομιλεί, για να γνωρίζει αν ήταν διοικητικός υπάλληλος ή γιατρός, για να γνωρίζει τι ειδικότητα είχε αν ήταν γιατρός. Πάντως επρόκειτο για άντρα. Υπενθυμίζω πως η φίλη μου έχει κινητική αναπηρία στο δεξί της χέρι και η διαδικασία του να ντυθεί και να ξεντυθεί δεν είναι απλή. Και ενώ την έβλεπαν να παιδεύεται να φορέσει την ζακέτα της γιατί δεν μπορεί να ανασηκώσει το χέρι της, κανείς εθελοντικά δεν σηκώθηκε να βοηθήσει, με αποτέλεσμα η ίδια να ζητήσει τη βοήθειά τους. Πόσο άγνοια καθήκοντος και πόση έλλειψη σεβασμού! Η όλη διαδικασία θύμιζε Ιερά Εξέταση. Ύψος ψυχρό, αυστηρό και γεμάτο δυσπιστία. Τα δεκάδες ιατρικά έγγραφα την έβαλαν να τα αφαιρέσει από τις τσάντες και το αδιανόητο ήταν πως αφού τα έλεγξαν, τα σκόρπισαν χωρίς καμία τάξη πάνω σε ένα τραπέζι, θεωρώντας δεδομένο πως η ίδια θα ήταν σε θέση μόνη της και χωρίς βοήθεια να τα μαζέψει. Για δεύτερη φορά αναγκάστηκε να παρακαλέσει για βοήθεια. Ασχολίαστο. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει και το ερώτημα που τέθηκε τουλάχιστον δύο φορές κατά την ώρα της εξέτασης: «Για ποιο λόγο χρειάζεστε ένα πιστοποιημένο ποσοστό αναπηρίας; Τι θέλετε να κάνετε με αυτό;» Το σχόλιο το αφήνω στη δική σας κρίση!

Πλησιάζουμε πλέον στο τέλος της διαδικασίας και συμβαίνει το εξής επίσης ανείπωτο. Στο ερώτημα με το τι ασχολείται, τα μέλη της επιτροπής σαστίζουν όταν τους ανακοινώνει πως είναι ακαδημαϊκός και διδάσκει στο πανεπιστήμιο. Αφού μετά την έκκλησή τους συνειδητοποιούν την απάντησή της, αλλάζουν αμέσως συμπεριφορά. Ενώ οι περισσότεροι πολίτες αποχωρούν και λαμβάνουν έπειτα από κάποιο χρονικό διάστημα το αποτέλεσμα, της ζητούν να παραμείνει στον χώρο. Σε λίγη ώρα βγαίνει η γραμματέας και την ενημερώνει πως την επόμενη ημέρα η γνωμάτευση θα της κοινοποιηθεί. Έτσι και έγινε και μάλιστα το ποσοστό αναπηρίας της έχει πλέον ισχύ εφ' όρου ζωής!

Κλείνοντας το σημερινό άρθρο ή καλύτερα τη σημερινή διήγηση θα ήθελα να εκφράσω την θλίψη μου για τη διαπίστωση ότι ο χρόνος μοιάζει να έχει παγώσει. 30 σχεδόν χρόνια που μεσολάβησαν από το περιστατικό της γιαγιάς μου, το αναπηρικό κίνημα, αλλά και οι κυβερνήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο έχουν πετύχει σίγουρα πολλά. Πώς είναι δυνατόν όμως ακόμα και σήμερα να έχουμε φαινόμενα που καταπατούν με τον χειρίστο τρόπο το 1ο Άρθρο της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών βάσει του οποίου [δ]

σowie die Regierungen weltweit haben zweifellos viel erreicht. Doch wie ist es möglich, dass wir selbst heute noch Phänomene erleben, die in schlimmster Weise gegen Artikel 1 der Allgemeinen Erklärung der Menschenrechte der Vereinten Nationen verstoßen, wonach „alle Menschen frei und gleich an Würde und Rechten geboren sind“? Und was ich ebenfalls erwähnen muss, ist, dass ich dachte, der Fall meiner Freundin sei vielleicht eine Ausnahme, ein zufälliges Ereignis. Doch bei meiner Recherche zum Verfahren der amtlichen Feststellung der Behinderung wurde diese Annahme eindrucksvoll widerlegt. Das Internet ist voller ähnlicher Berichte, und im Laufe der Jahre wurden unzählige Beschwerden eingereicht. Die Bürger*innen verdienen ein faires, schnelles und transparentes System zur Feststellung ihrer Behinderung, das ihre Bedürfnisse und ihre Würde respektiert. Es ist an der Zeit, dass die zuständigen Behörden auf die Stimmen der Bürger*innen hören und wesentliche Veränderungen für ein menschlicheres und gerechteres Verhalten vornehmen.

1 In Griechenland gibt es seit 2011 gemäß den Bestimmungen des Gesetzes Nr. 3863/2010 das sogenannte „Zentrum für die Feststellung der Behinderung“, abgekürzt ΚΕΠΑ (man spricht KEPA aus).

2 <https://e4k4c4x9.delivery.rocketcdn.me/de/wp-content/uploads/sites/4/2019/12/UDHR-dt.pdf>

3 <https://e4k4c4x9.delivery.rocketcdn.me/de/wp-content/uploads/sites/4/2019/12/UDHR-dt.pdf>

4 <https://e4k4c4x9.delivery.rocketcdn.me/de/wp-content/uploads/sites/4/2019/12/UDHR-dt.pdf>

λοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα»; Και αυτό που επίσης νιώθω την ανάγκη να αναφέρω είναι πως πίστευα ότι η περίπτωση της φίλης μου ήταν ίσως μια εξαίρεση, ένα τυχαίο συμβάν. Εντούτοις κατά την αναζήτηση πληροφοριών για την διαδικασία πιστοποίησης της αναπηρίας η υπόθεσή μου αυτή διαψεύστηκε πανηγυρικά. Το Διαδίκτυο είναι γεμάτο από αντίστοιχες αναφορές, ενώ έχουν γίνει και άπειρες καταγγελίες όλα αυτά τα χρόνια. Οι πολίτες αξίζουν ένα δίκαιο, γρήγορο και διαφανές σύστημα πιστοποίησης της αναπηρίας, που να σέβεται τις ανάγκες και την αξιοπρέπειά τους. Είναι καιρός οι αρμόδιοι φορείς να ακούσουν τις φωνές των πολιτών και να προχωρήσουν σε ουσιαστικές αλλαγές για πιο ανθρώπινες και δίκαιες συμπεριφορές.

<https://unric.org/el/%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%85%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%B7%CF%81%CF%85%CE%BE%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B1-%CE%B1%CE%BD%CE%B8%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B9-2/>



freepik.com

Übersetzen oder nicht übersetzen, das ist hier jetzt die Frage!



image by freepik

Να μεταφράζει κανείς ή να μην μεταφράζει, ιδού η απορία!

Anna Kagioglou

Sophia Avgerinou ist Lehrende, Übersetzerin und Doktorin der Abteilung für deutsche Sprache und Literatur an der Nationalen und Kapodistrias-Universität Athen (EKPA), wo sie auch deutsche Literatur und vergleichende Literaturwissenschaft unterrichtet hat. Sie hat Jura, Rechtsphilosophie und deutsche Literatur studiert. Sie hat über 20 literarische Werke übersetzt (darunter Hermann Broch – *Die Schlafwandler* und *Die Verzauberung*, E.T.A. Hoffmann – *Die Elixiere des Teufels*, Klaus Mann – *Mephisto*, Fjodor Dostojewski – *Aufzeichnungen aus dem Kellerloch*, Alexandre Dumas – *Der Graf von Monte Christo*) und hat drei Romane sowie eine Novelle veröffentlicht.

Frau Avgerinou, zunächst möchte ich Ihnen herzlich danken für die Ehre und Freude, die Sie mir mit diesem Interview für unsere Zeitschrift bereiten. In Ihrem Lebenslauf finden wir ein Jurastudium – anspruchsvoll, würde ich sagen, interessant und zugleich

Η **Σοφία Αυγερινού** είναι εκπαιδευτικός, μεταφράστρια και διδάκτωρ του Τμήματος γερμανικής γλώσσας και φιλολογίας στο ΕΚΠΑ, στο οποίο και έχει διδάξει Γερμανική Λογοτεχνία και Συγκριτική Γραμματολογία. Σπούδασε νομικά, φιλοσοφία του δικαίου και γερμανική λογοτεχνία. Έχει μεταφράσει πάνω από 20 λογοτεχνικά έργα (μεταξύ άλλων Χέρμαν Μπροχ – «Οι υπνοβάτες» και «Τα », E.T.A Hoffmann – «Τα ελιξίρια του Διαβόλου», Κλάους Μαν – «Μεφίστο», Ντοστογιέφσκι – «Σημειώσεις από το υπόγειο», Αλέξανδρος Δουμάς «Ο κόμης του Μόντε-Χρίστο») και έχει δημοσιεύσει τρία μυθιστορήματα και μία νουβέλα.

Κυρία Αυγερινού, αρχικά να σας ευχαριστήσω πολύ για την τιμή που κάνετε και την χαρά που μου δίνετε με την συνέντευξη στο περιοδικό μας. Στο βιογραφικό σας βρίσκουμε σπουδές στη Νομική, απαιτητικές θα έλεγα, ενδιαφέρουσες και συνάμα εντελώς διαφορε-

völlig anders als Ihr späteres Studium der deutschen Literatur. Wie kam es zu diesem Übergang? Haben Sie Ihre Liebe zur Literatur erst im Laufe der Zeit entdeckt? Was hat Sie in die Welt der Literatur gezogen – und insbesondere in die der deutschen Literatur?

Meine Liebe zur Literatur begann, sobald ich lesen lernte. *Zwanzigtausend Meilen unter dem Meer* von Jules Verne habe ich sieben Mal gelesen. Seitdem bin ich eine begeisterte Leserin.

Das Jurastudium war in der Abschlussklasse des Gymnasiums der einzige gangbare Weg, da ich damals nicht Lehrerin werden wollte – ironisch, nicht wahr? Dennoch ist die Rechtswissenschaft eine Disziplin, die großen Wert auf Sprache und ihre feinen Nuancen legt. Während meines Studiums habe ich zudem Fremdsprachen gelernt, um fremdsprachige Literatur im Original lesen zu können. So führte mich ein Buch zum nächsten, bis ich schließlich Goethes *Werther* und Hölderlins *Hyperion* entdeckte. Diese beiden Werke haben mich dazu bewegt, die Aufnahmeprüfung für unsere Fakultät abzulegen.

Neben Ihren zahlreichen Übersetzungen haben Sie auch drei Romane (*Die Chronik einer Teufelsstadt*, 2003, Estia Verlag, *Der andere Lazarus*, 2014, Nefeli Verlag; *Drei Töchter*, 2017, Nefeli Verlag) sowie eine Novelle (*Unbekannte Wörter*, Polis Verlag), die kürzlich veröffentlicht wurde, verfasst. Kam das Schreiben Ihrer Tätigkeit als Übersetzerin zuvor? Und wenn ja, hat es Sie vielleicht zur Übersetzung geführt?

Das Schreiben ging dem Übersetzen weit voraus. Eigentlich schreibe ich, seit meinem 15ten Lebensjahr. Als mein erstes Buch veröffentlicht wurde, bot mir der Estia Verlag an, mich mit dem Übersetzen zu beschäftigen.

Meine erste Übersetzungsarbeit war eine äußerst interessante Anthologie mit Erinnerungen britischer Reisender in Griechenland – von den Eindrücken der Lady Montagu im Jahr 1718 bis zu den Briefen von Virginia Woolf aus dem Jahr 1932. Der Band trug den Titel *Im Land des Mondes* und wurde von Vasiliki Kolokotroni (Universität Glasgow) und Evi Mitsi (Nationale und Kapodistrias-Universität Athen) herausgegeben.

Treue Leser literarischer Werke kommentieren häufig Übersetzungen, insbesondere wenn ein Werk von mehreren Übersetzern übertragen wurde. Der Wechsel von einer Sprache in die andere spielt also eine entscheidende Rolle für die Leser. Glauben Sie, dass dies eine Fähigkeit ist, die man durch Erfahrung und Wissen erlernt, oder eher ein Talent bzw. eine Begabung? Offensichtlich reichen perfekte Sprachkenntnisse allein nicht aus.

Das Letztere ist sicher: Eine sehr gute Sprachkenntnis ist eine Grundvoraussetzung – nicht nur auf lexikalischer und syntaktischer Ebene, sondern vor allem im Sinne eines sprachlichen Feingefühls sowohl für die Ausgangs- als auch für die Zielsprache. Wissen kann man sich aneignen, und wir Übersetzer haben heute das große Glück, über digitale Archive und Werkzeuge zu verfügen, für die man früher gedruckte Ausgaben besitzen oder Bibliotheken aufsuchen musste.

δικές από τις σπουδές που ακολούθησαν σχετικά με την γερμανική λογοτεχνία, πως έγινε αυτή η μετάβαση; Ανακαλύψατε στην πορεία την αγάπη προς την λογοτεχνία; Τι ήταν αυτό που σας «τράβηξε» στον κόσμο της λογοτεχνίας, και μάλιστα κυρίως της Γερμανικής.

Η αγάπη μου για τη λογοτεχνία ξεκίνησε μόλις έμαθα να διαβάζω. Το *Είκοσι χιλιάδες λέυγες κάτω από τις θάλασσες* του Ιουλίου Βερν το διάβασα επτά φορές. Από τότε είμαι συστηματική αναγνώστρια. Οι σπουδές στη Νομική ήταν μονόδρομος στην Γ' Λυκείου, μιας και δεν ήθελα εκείνη την εποχή να γίνω καθηγήτρια – ειρωνικό, σωστά; Τα νομικά είναι, ωστόσο, μια επιστήμη που δίνει μεγάλη έμφαση στον λόγο και τις λεπτές του αποχρώσεις. Μάθαινα εξάλλου ξένες γλώσσες στη διάρκεια των σπουδών μου, για να μπορώ να διαβάζω τις ξένες λογοτεχνίες από το πρωτότυπο. Έτσι το ένα βιβλίο με οδήγησε στο άλλο, μέχρι που ανακάλυψα τον *Βέρθερο* του Γκαίτε και τον *Υπερίωνα* του Χάιλντερλιν. Αυτά τα δύο έργα ήταν που με ώθησαν να δώσω κατατακτήριες εξετάσεις στο Τμήμα μας.

Εκτός από τις πάρα πολλές μεταφράσεις έχετε συγγράψει και τρία μυθιστορήματα (*«Το χρονικό μια Διαβολούπολης»* 2003 εκδόσεις ΕΣΤΙΑ *«Ο άλλος Λάζαρος»*, 2014 εκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ, *«Τρεις κόρες»*, 2017 εκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ,) και μια νουβέλα (*«Αγνωστες λέξεις»*, εκδόσεις ΠΟΛΙΣ) η οποία εκδόθηκε πρόσφατα. Η ενασχόληση σας με την συγγραφή προηγήθηκε της ενασχόλησής σας με την μετάφραση; Αν ναι, ήταν ίσως αυτό που σας οδήγησε στην ενασχόλησή σας με την μετάφραση;

Η συγγραφή προηγήθηκε κατά πολύ της μετάφρασης. Γράφω ουσιαστικά από δεκαπέντε χρονών. Όταν εξέδωσα το πρώτο μου βιβλίο, οι εκδόσεις της Εστίας μου πρότειναν να ασχοληθώ με τη μετάφραση. Η πρώτη μου μεταφραστική δουλειά ήταν μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα ανθολογία από τις αναμνήσεις Βρετανίδων περιηγητριών στην Ελλάδα, από τις εντυπώσεις της λαίδης Μόνταγκιου, το 1718, ως τις επιστολές της Βιρτζίνια Γουλφ το 1932. *Στη χώρα του φεγγαριού* ήταν ο τίτλος του τόμου, που εκδόθηκε με την επιμέλεια της Βασιλικής Κολοκοτρώνη (Πανεπιστήμιο Γλασκώβης) και της Εύης Μήτση (ΕΚΠΑ).

«Πιστοί» αναγνώστες λογοτεχνικών βιβλίων πολύ συχνά σχολιάζουν τις μεταφράσεις, συγκρίνοντας πχ. έργα που έχουν μεταφραστεί από περισσότερους μεταφραστές, η μεταφορά λοιπόν από τη μια γλώσσα στην άλλη παίζει σημαντικό ρόλο στον αναγνώστη, αυτό πιστεύετε ότι είναι κάτι που μαθαίνει κανείς από την εμπειρία - γνώση, είναι ταλέντο / χάρισμα; Προφανώς δεν αρκεί μόνο η πολύ καλή γνώση μιας ξένης γλώσσας.

Αυτό το τελευταίο είναι σίγουρο. Η πολύ καλή γνώση είναι προαπαιτούμενο, πέρα από το λεξιλογικό και συντακτικό επίπεδο, και με την έννοια του αισθητήριου για τη γλώσσα πηγή και κυρίως για τη γλώσσα στόχο. Η γνώση αποκτάται και είμαστε τυχεροί σήμερα, όσοι μεταφράζουμε, γιατί έχουμε πλέον στη διάθεσή μας ψηφιακά αποθετήρια και εργαλεία που κάποτε έπρεπε κανείς να έχει σε φυσική μορφή ή να αναζητά σε βιβλιοθήκες. Η αίσθηση, πάλι, της γλώσσας καλλιεργείται, σαφώς, με τη διαρκή ενασχόληση, τη διαρκή ανάγνωση και επαφή με τη λογοτεχνία τόσο της μίας γλώσσας όσο και της άλλης. Οπωσδήποτε η επαφή με ένα ευρύ φάσμα κειμέ-



freepik.com

Das Sprachgefühl hingegen wird durch ständige Auseinandersetzung mit der Sprache geschult – durch fortwährendes Lesen und den kontinuierlichen Kontakt mit der Literatur beider Sprachen. Die Beschäftigung mit einer breiten Palette von Texten ist zweifellos vorteilhaft, ebenso wie die Vertiefung in eine bestimmte literarische Epoche oder ein bestimmtes Genre. Dies erweitert und schärft zugleich unsere sprachliche Intuition.

Das Wichtigste ist meiner Meinung nach jedoch, dass ein Übersetzer bzw. eine Übersetzerin von Verantwortungsbewusstsein und – ich würde sogar sagen – Demut geprägt sein sollte. Unsere Arbeit muss höchst präzise sein und gleichzeitig den Stil des Autors uneingeschränkt respektieren. Übersetzen ist ein zweifacher Prozess: Einerseits muss man tief in den Text eintauchen, um ihn zu verstehen und zu erfassen, andererseits muss man eine gewisse Distanz wahren, um das eigene Übersetzungsprodukt kritisch zu betrachten.

Dadurch erkennt man feine Nuancen, die leicht verloren gehen könnten, Stellen, an denen man sich vielleicht Freiheiten erlaubt, zu viel oder zu wenig übersetzt, und vor allem Abschnitte, in denen man das Original verrät oder „zähmt“. Wenn ein Autor ein sperriges oder fremdartiges Werk geschrieben hat, habe ich nicht das Recht, es zugänglicher zu machen. Gleichzeitig darf man aber den Leser nicht aus dem Blick verlieren. Die abschließenden Korrekturdurchgänge erfordern die Perspektive eines Lesers.

Sollte sich ein guter Übersetzer bzw. Übersetzerin auf eine bestimmte Textsorte spezialisieren, z. B. ausschließlich auf literarische Texte, juristische oder medizinische Dokumente? Ist der Übersetzungsprozess in allen Fällen derselbe?

Das hängt davon ab, wie flexibel jemand im Umgang mit fachspezifischem Vokabular ist, über welches Spezialwissen er verfügt und wie sensibel er für die Unterschiede zwischen Textsorten ist.

Bei wissenschaftlichen, informativen oder essayistischen Texten steht die verständliche Gestaltung der Übersetzung im Vordergrund, sodass Informationen oder Argumente klar beim Leser

von, αλλά και η εμβάθυνση σε ένα είδος ή μια εποχή της λογοτεχνίας ωφελεί τον μεταφραστή, γιατί διευρύνει και ταυτόχρονα οξύνει τις γλωσσικές μας διαισθήσεις. Το κυριότερο, κατά τη γνώμη μου, είναι να διακατέχεται η μεταφράστρια από αίσθημα ευθύνης και ταπεινότητας, θα έλεγα. Γιατί η δουλειά μας πρέπει να είναι πολύ ακριβής και ταυτόχρονα να σέβεται απόλυτα το ύφος του συγγραφέα. Απαιτείται μια διαδικασία διττής φύσεως, αφενός να «βυθίζεσαι» στο κείμενο, ώστε να το κατανοήσεις και να το νιώσεις, αφετέρου να αποστασιοποιείσαι βλέποντας το μετάφρασμα με ψυχρότητα, ώστε να αντιληφθείς τις λεπτές αποχρώσεις που κινδυνεύουν να χαθούν, τα σημεία που ενδεχομένως αυθαιρετείς, υπερ-μεταφράσεις ή υπό-μεταφράσεις, τα σημεία, κυρίως, που προδίδεις και «εξημερώνεις» το πρωτότυπο κείμενο. Αν ο συγγραφέας έγραψε ένα κείμενο «ανοίκιο» ή «δύσβατο», δεν έχω δικαίωμα να το καταστήσω βατό. Όλα αυτά, βέβαια, λαμβάνοντας υπόψη τον αναγνώστη. Οι τελευταίες αναγνώσεις του τυπογραφικού δοκιμίου απαιτούν ψυχολογία αναγνώστη.

Ένας καλός μεταφραστής / μεταφράστρια θα πρέπει να εξειδικεύεται μόνο σε κάποιο είδος κειμένου; Πχ. μόνο λογοτεχνία, μόνο νομικά έγγραφα, μόνο ιατρικά έγγραφα κλπ.; Η διαδικασία της μετάφρασης είναι ίδια ;

Εξαρτάται από το πόσο ευέλικτος είναι κανείς στη χρήση των ειδικών λεξιλογίων, από τις ειδικές γνώσεις που έχει και από την ευαισθησία του στις διαφορές των κειμενικών ειδών. Σε ένα κείμενο επιστημονικό, ενημερωτικό ή δοκιμιακό, ισχύει περισσότερο ο κανόνας της εύληπτης διαμόρφωσης του μεταφράσματος, ώστε οι πληροφορίες ή οι απόψεις να περάσουν στον αναγνώστη. Εδώ ισχύει περισσότερο η αρχή της αλήθειας, θα λέγαμε. Η λογοτεχνική γλώσσα, πάλι, λειτουργεί με τρόπο πολύ πιο πολύπλοκο και δεν μπορούμε να την προσεγγίσουμε μονοσήμαντα, με βάση, ας πούμε, το περιεχόμενο, σαν ένα μήνυμα που πρέπει να μεταδοθεί. Η λειτουργία της λογοτεχνίας είναι αισθητικό φαινόμενο και απαιτεί τη δέσμευση όλων των νοητικών και ψυχικών μας ικανοτήτων, ώστε και να τη γράψουμε, και να τη μεταφράσουμε και να τη διαβάσουμε.

Όπως γνωρίζουμε υπάρχουν εργαλεία που βοηθούν στην μετάφρα-

ankommen. Hier gilt stärker das Prinzip der Wahrheit, könnte man sagen.

Die literarische Sprache hingegen funktioniert auf wesentlich komplexere Weise. Man kann sie nicht eindimensional behandeln, indem man sich nur auf den Inhalt konzentriert – als wäre es eine Botschaft, die einfach übermittelt werden muss. Literatur ist ein ästhetisches Phänomen und erfordert den vollen Einsatz unserer geistigen und emotionalen Fähigkeiten – sei es beim Schreiben, beim Übersetzen oder beim Lesen.

Wie wir wissen, gibt es Werkzeuge, die bei der Übersetzung helfen. Würden Sie bei der Übersetzung eines literarischen Werks den Einsatz solcher Werkzeuge empfehlen? Und wenn ja, in welchem Maße?

Wenn wir unter Übersetzungswerkzeugen Wörterbücher verstehen, dann natürlich ja. Wenn wir damit jedoch maschinelle Übersetzung meinen, sehe ich keinen Grund dafür. Manche würden argumentieren, dass es Zeit spart und dass man eine gute maschinelle Übersetzung verwenden und anschließend sie nachbearbeiten kann. Dadurch wird dem Übersetzer jedoch der ursprüngliche Moment der Rekonstruktion des Textes genommen – ein Moment, der eine Form des Schreibens darstellt. Diese Art der Verbindung zum Originaltext und zur Übersetzung geht verloren. Es ist, als würde man Übersetzung nur als eine Aufgabe betrachten, die erledigt werden muss.

Welche Schwierigkeiten gibt es in diesem Beruf? Beispielsweise das Einhalten von Abgabeterminen, das Arbeiten unter Druck, die Bezahlung der Übersetzer – kann man von dieser Tätigkeit allein leben?

Die Antwort ist eindeutig „nein“. Obwohl es in Griechenland sehr viele und gute Verlage gibt und jedes Jahr eine unglaubliche Anzahl von Büchern veröffentlicht wird, ist der Buchmarkt klein und die Möglichkeiten sind begrenzt. Daher haben alle Beteiligten im Buchsektor Schwierigkeiten, ausschließlich von dieser Arbeit zu leben. Die Autorenhonorare sind verschwindend gering, Selbstveröffentlichungen sind zahlreich, das Marketing meist schwach, Lektoren und Übersetzer werden unterbezahlt. Und das nicht, weil die Verleger schlechte Arbeitgeber wären, sondern weil die Buchproduktion mittlerweile sehr teuer ist und das Lesepublikum sehr begrenzt. Hinter all diesen Problemen steht natürlich das ewige Thema der staatlichen Kulturpolitik in Bezug auf Bücher, die in unserem Land de facto nicht existiert. Wie soll ein Lesepublikum entstehen, wenn zum Beispiel Schulbibliotheken keine finanzielle Unterstützung erhalten und von der Initiative der Eltern und Lehrkräfte abhängen?

Welche „technischen“ Schwierigkeiten gibt es, z. B. die Übertragung von Redewendungen, für die es in der Zielsprache keine Entsprechungen gibt?

Im Bereich der europäischen Sprachen sind die Dinge oft relativ einfach, da wir einen gemeinsamen kulturellen Hintergrund tei-

sen, όταν πρόκειται ωστόσο για μετάφραση λογοτεχνικού έργου, εσείς προσωπικά συστήνετε την χρήση τους; Και αν ναι σε τι βαθμό;

Αν ως εργαλεία μετάφρασης εννοούμε τα λεξικά, προφανώς ναι. Αν εννοούμε μηχανές μετάφρασης, δεν βρίσκω τον λόγο. Θα πει κάποιος ότι έτσι κερδίζει χρόνο και ότι μπορεί να χρησιμοποιήσει μια καλή μηχανή κι έπειτα να «ρετουσάρι» το μετάφρασμα. Αυτό όμως στερεί τη μεταφράστρια από την πρωταρχική στιγμή της ανασύστασης του κειμένου, που είναι μια μορφή συγγραφής. Αυτού του είδους η σύνδεση με το πρωτότυπο και το μετάφρασμα χάνεται. Είναι σαν να βλέπει κανείς τη μετάφραση μόνο ως μια εργασία που πρέπει να διεκπεραιωθεί.

Ποιες δυσκολίες υπάρχουν στο επάγγελμα κατά τη γνώμη σας, πχ. η τήρηση των deadlines και επομένως η εργασία υπό πίεση, η αμοιβή του μεταφραστή, θα μπορούσε κανείς να βιοποριστεί κάνοντας μόνο αυτό;

Η απάντηση είναι ξεκάθαρα «όχι». Μολονότι στην Ελλάδα υπάρχουν πάρα πολλοί και καλοί εκδοτικοί οίκοι και εκδίδεται ένας απίστευτος αριθμός βιβλίων κάθε χρόνο, η αγορά του βιβλίου είναι μικρή και οι δυνατότητες περιορισμένες. Επομένως όλοι οι συντελεστές του βιβλίου δυσκολεύονται να βιοποριστούν αποκλειστικά από αυτή τη δουλειά. Τα συγγραφικά δικαιώματα είναι μηδαμινά, οι αυτοεκδόσεις είναι πλήθος, η προώθηση συνήθως ισχνή, οι επιμελητές και οι μεταφραστές υποαμειβόμενοι. Και αυτό όχι γιατί οι εκδότες είναι κακοί εργοδότες, αλλά γιατί η παραγωγή του βιβλίου κοστίζει πλέον πάρα πολύ και το αναγνωστικό κοινό πολύ περιορισμένο. Και φυσικά πίσω από αυτά τα ζητήματα βρίσκεται το αιώνιο ζήτημα της κρατικής πολιτικής για το βιβλίο, η οποία στη χώρα μας είναι ουσιαστικά απύσχα. Πώς μπορεί να διαμορφωθεί αναγνωστικό κοινό, όταν, πχ. οι σχολικές βιβλιοθήκες δεν λαμβάνουν καμία χρηματοδότηση και επαφίονται στον πατριωτισμό γονέων και εκπαιδευτικών;

Ποιες «τεχνικές» ίσως δυσκολίες υπάρχουν; Όπως πχ. η μεταφορά εκφράσεων, που αντίστοιχες τους δεν υπάρχουν στην άλλη γλώσσα.

Στον χώρο των ευρωπαϊκών γλωσσών τα πράγματα είναι αρκετές φορές σχετικά εύκολα, γιατί μοιραζόμαστε ένα κοινό πολιτισμικό υπόβαθρο, οι εικόνες και οι έννοιές μας είναι συχνά κοινές. Υπάρχουν αντιστοιχίες στους τρόπους του λόγου, στο πώς αντιλαμβανόμαστε την έννοια της μεταφοράς ή του συμβόλου, σε κάποιους ιδιωματισμούς. Φυσικά υπάρχουν σημεία που η αντιστοιχία πρέπει να κατασκευαστεί, πρέπει να επινοήσουμε έναν τρόπο έκφρασης, μια ιδιόλεκτο, ένα σχήμα λόγου ώστε να μεταδοθεί η αίσθηση του πρωτοτύπου.

Πως μπορεί κανείς να μπει στον χώρο της λογοτεχνικής μετάφρασης, δεδομένου ότι δεν βλέπουμε συχνά έως ποτέ αγγελίες για μεταφραστές ειδικά στη λογοτεχνία, όπου έχουν εδραιωθεί «ονόματα»; Υπάρχει χώρος για «νέους» μεταφραστές; Και αν ναι πως μπορεί τελικά να ξεκινήσει κάποιος;

Πράγματι η παραγωγή του βιβλίου δεν κινείται με τους όρους συνηθισμένης αγοράς εργασίας και δεν αναζητούνται μέσω αγγελιών

len und unsere Bilder und Konzepte oft übereinstimmen. Es gibt Entsprechungen in den Ausdrucksweisen, in der Wahrnehmung von Metaphern oder Symbolen sowie bei bestimmten idiomatischen Wendungen. Natürlich gibt es auch Fälle, in denen eine Entsprechung erst geschaffen werden muss – es muss eine Ausdrucksweise, eine Idiolekt, eine rhetorische Figur erfunden werden, um die Wirkung des Originals zu vermitteln.

Wie kann man in die literarische Übersetzung einsteigen, da es selten bis nie Stellenausschreibungen für Übersetzer gibt, insbesondere in der Literatur, wo bereits etablierte Namen dominieren? Gibt es Platz für „neue“ Übersetzer? Und wenn ja, wie kann man schließlich anfangen?

Tatsächlich funktioniert die Buchproduktion nicht nach den üblichen Mechanismen des Arbeitsmarktes, und literarische Übersetzer werden nicht über Stellenausschreibungen gesucht. Das Problem wird verschärft, weil es in Griechenland keine Tradition oder Möglichkeit gibt, mit Agenturen zusammenzuarbeiten, wie es in anderen Ländern der Fall ist. Oft bleibt jemandem, der seine Übersetzungen veröffentlicht sehen möchte, nichts anderes übrig, als ein Werk auszuwählen, das ihm sehr gefällt und das noch nicht übersetzt wurde, es ganz oder teilweise zu erarbeiten, eine repräsentative Textprobe von etwa zwanzig Seiten auszuwählen und sie an möglichst viele Verlage zu senden. Dabei sollte man sich jedoch bewusst sein, dass die Übersetzung kein Beruf wie jeder andere ist – „Übersetzung wird nicht bezahlt“, wie wir sagen. Man muss lieben, was man tut, und Leidenschaft dafür haben.

Ist es Ihnen schon einmal passiert, ein Buch zu übersetzen, das Ihnen nicht gefallen hat? Wenn ja, wie war diese Erfahrung? Hat es Ihnen Schwierigkeiten bereitet? Falls nicht, würden Sie es tun, wenn man es Ihnen vorschlagen würde? Beeinflusst ein Text, der uns persönlich nicht gefällt, das Ergebnis der Übersetzung?

In jedem Buch, das ich übersetzt habe, habe ich etwas gefunden, das mir gefallen hat. Ohne dieses Element kann ich nicht arbeiten. Natürlich lebe ich nicht ausschließlich von der Übersetzung, sodass ich das Privileg der Auswahl habe. Ich glaube, dass die Übersetzung unter einer Übersetzerin oder einem Übersetzer leiden würde, der oder die kein Interesse an einem Text findet. Und vielleicht wäre das nicht nur „unprofessionell“, denn – wie ich bereits erwähnt habe – wenn der Übersetzer ein Werk nicht als Leser genießen kann, wie können wir dann erwarten, dass er dieses Vergnügen für seine eigenen Leser rekonstruiert?

Kürzlich haben wir Sie auf der Konferenz zum 100-jährigen Jubiläum des „Zauberbergs“ von Thomas Mann gesehen – ein Werk voller philosophischer Fragen über das Leben, das möglicherweise auch schwierig zu lesen ist. Welche Schwierigkeiten würde ein Übersetzer bei einer solchen Aufgabe haben? Oder anders gefragt: Gab es ein Werk, das Ihnen besonders schwerfiel? Und wenn ja, warum?

Werke wie „Der Zauberberg“ sind sehr anspruchsvoll, sowohl aufgrund ihres Umfangs als auch wegen ihres Stils, der feinen Ironie, der Assoziationen und Anspielungen zwischen den Wörtern sowie der sprachlichen Nuancen. Dennoch halte ich Thomas

λογοτεχνικοί μεταφραστές. Το πρόβλημα οξύνεται επειδή δεν έχουμε, εδώ στην Ελλάδα, την παράδοση ή και τη δυνατότητα να συνεργαζόμαστε με πρακτορεία, όπως γίνεται σε άλλες χώρες. Έτσι συχνά το μόνο που μπορεί να κάνει κάποιος που ενδιαφέρεται να δει τις μεταφράσεις του δημοσιευμένες, είναι να διαλέξει ένα έργο που του αρέσει πολύ και δεν έχει ξαναμεταφραστεί, να το δουλέψει, εν όλω ή εν μέρει, να επιλέξει ένα αντιπροσωπευτικό απόσπασμα είκοσι πάνω-κάτω σελίδων και να το στείλει σε όσους περισσότερους οίκους μπορεί. Όλα αυτά, όμως, με τη συνείδηση ότι η μετάφραση δεν είναι ένα επάγγελμα όπως όλα τα άλλα, η μετάφραση, όπως λέμε, «δεν πληρώνεται». Πρέπει να αγαπάς αυτό που κάνεις, να έχεις μεράκι.

Σας έχει τύχει ποτέ να μεταφράσετε βιβλίο, το οποίο δεν σας άρεσε; Αν ναι πως ήταν σαν εμπειρία; Σας δυσκόλεψε; Αν δεν σας έχει τύχει και σας το πρότειναν θα το κάνατε; Δηλαδή, επηρεάζει το αποτέλεσμα της μετάφρασης ένα κείμενο που ενδεχομένως δεν μας αρέσει προσωπικά;

Σε κάθε βιβλίο που έχω μεταφράσει έχω βρει κάτι που μου άρεσε. Χωρίς αυτό το στοιχείο δεν μπορώ να δουλέψω. Βέβαια, δεν βιοπορίζομαι αποκλειστικά από τη μετάφραση και έτσι έχω το προνόμιο της επιλογής. Νομίζω πως το μετάφρασμα θα υποφέρει σε κάποιο βαθμό στα χέρια κάποιας μεταφράστριας που δεν βρίσκει ενδιαφέρον σ' αυτό. Και ίσως αυτό να μην είναι απλώς «αντιεπαγγελματικό», γιατί, όπως έχω αναφέρει, αν η μεταφράστρια δεν μπορεί να απολαύσει ένα έργο ως αναγνώστρια, πώς περιμένουμε να ανασυστήσει αυτή την απόλαυση για τους δικούς της αναγνώστες;

Πρόσφατα σας παρακολουθήσαμε στο συνέδριο για τα 100 χρόνια του «Μαγικού Βουνού» του Τομας Μανν, ένα έργο πολύ βαθύ σε φιλοσοφικά ζητήματα ζωής, ίσως και λίγο δύσκολο στην ανάγνωση, τι δυσκολίες θα συναντούσε ένας μεταφραστής σε ένα τέτοιο εγχείρημα; Ή για να το θέσω αλλιώς έχει υπάρξει έργο που σας δυσκόλεψε ιδιαίτερα? και αν ναι, γιατί?

Έργα όπως το «Μαγικό βουνό» είναι πολύ απαιτητικά, τόσο λόγω του όγκου τους, όσο και λόγω του ύφους, της λεπτής ειρωνείας, των συνειρμών και υπαινιγμών που συνυφαίνει ο συγγραφέας ανάμεσα στις λέξεις, των αποχρώσεων του λόγου. Παρόλα αυτά ο Τόμας Μανν δεν είναι πάρα πολύ δύσκολος στη μετάφραση, νομίζω. Ανήκοντας εν μέρει στην ανθρωπιστική παράδοση της λογοτεχνίας του 19ου αιώνα και εν μέρει στον μοντερνισμό, έναν μοντερνισμό «μασκαρεμένο» κάτω από το κλασικό του ύφος, εξακολουθεί να προσφέρει απόφια αναγνωστική απόλαυση. Άλλα μοντερνιστικά πειράματα, όπως η Αγγυπνία των Φίνεγκαν [Finnegan's Wake] του Τζόις, είναι πολύ πιο δύσκολο να αποδοθούν. Μέχρι στιγμής τις μεγαλύτερες μεταφραστικές δυσκολίες τις αντιμετώπισα στα [Die Verzauberung] του Χέρμαν Μπρόχ, με την παράδοση σύνδεση στοχασμού και λυρισμού που τα χαρακτηρίζει, με τις περιγραφές της φύσης όπου άνθρωπος και περιβάλλον γίνονται ένα. Ήταν δύσκολο να διατηρηθεί απόφιο το νόημα των φράσεων, αλλά και η συνειρμική ομορφιά τους.

Επίσης πρόσφατα μεταφράσατε το «Ο Γκαίτε πεθάνει» του Thomas Bernhard (εκδόσεις Κέλευθος), το οποίο από τον τίτλο και μόνο δέχθηκε από αρκετούς κριτική (σ.σ. και ο γερμανικός τίτλος είναι γραμμένος ανορθόγραφα, „Goethe Schtirbt“), θα ήθελα ένα σχόλιο σας.

Mann nicht für extrem schwer zu übersetzen. Er gehört teils zur humanistischen Literaturtradition des 19. Jahrhunderts, teils zur Moderne – einer Moderne, die unter seinem klassischen Stil „versteckt“ ist –, und bietet weiterhin reines Lesevergnügen. Andere modernistische Experimente, wie „Finnegans Wake“ von Joyce, sind viel schwieriger zu übertragen. Die größten Übersetzungsschwierigkeiten hatte ich bisher bei „Die Verzauberung“ von Hermann Broch, aufgrund der paradoxen Verbindung von Reflexion und Lyrik, der Naturbeschreibungen, in denen Mensch und Umwelt eins werden. Es war schwierig, sowohl die Bedeutung der Sätze als auch ihre assoziative Schönheit intakt zu bewahren.

Kürzlich haben Sie „Goethe stirbt“ von Thomas Bernhard (Kelfthos-Verlag) übersetzt, das allein aufgrund seines Titels – der auch im Deutschen absichtlich falsch geschrieben ist („Goethe Schtirbt“) – viel Kritik erntete. Was sagen Sie dazu?

Das ist ein Beispiel dafür, wie die Übersetzung den Mut haben muss, die Kühnheit des Autors „nachzuahmen“. Indem Bernhard den Titel im Deutschen falsch schreibt, attackiert er die Heiligtümer der deutschsprachigen Literaturtradition. Zum Glück kann diese „Fehlerschreibung“ auch in unserer Sprache beibehalten werden und so auf den subversiven Inhalt des Textes hinweisen.

Bevor wir abschließen, würden wir gerne mehr über Ihre kürzlich veröffentlichte Novelle „Unbekannte Wörter“ erfahren. Worum geht es in dem Buch, was hat Sie inspiriert, und wie fühlen Sie sich jedes Mal, wenn ein neues Werk von Ihnen veröffentlicht wird?

Die Novelle „Unbekannte Wörter“ erzählt die Geschichte eines Mannes, der beginnt, überall in seinem Haus kleine Notizzettel mit nicht existierenden, falschen Wörtern aufzukleben. Seine Cousine, die sich um den Haushalt kümmert, da seine Eltern blind sind, versucht mit allen Mitteln, ihn aus dem dunklen Abgrund des Wahnsinns zu retten. Die Novelle handelt von Sprache, von unseren Entscheidungen, von Familie – von unserem Versuch, die Kluft zwischen uns selbst und dem Anderen zu überbrücken, indem wir die festgefahrene Sprache durchbrechen und nach einem Ausdruck suchen, der das Unsagbare in uns sichtbar macht. Der Ausgangspunkt für die Geschichte war das Bild von Notizzetteln mit seltsamen Wörtern auf dem Kühlschrank.

Wenn ein Verlag schließlich bereit ist, das Manuskript zu veröffentlichen, ist das eine große Freude. Danach folgt eine Phase, in der man das Werk perfektionieren möchte, stets im Bewusstsein, dass es eine Momentaufnahme des eigenen aktuellen Selbst darstellt. Und dann, sobald das gedruckte Buch seine Reise beginnt, hat man keinen Einfluss mehr darauf. Doch ich freue mich immer, wenn ich eine Interpretation lese, an die ich selbst nie gedacht hätte, wenn ich sehe, dass der Text die Leser zum Nachdenken und Fühlen anregt.

Αυτό είναι ένα παράδειγμα του πώς η μετάφραση πρέπει να τολμά να «μιμηθεί» την τόλμη του δημιουργού. Γράφοντας τον γερμανικό τίτλο ανορθόγραφα, ο Μπέρνχαρντ επιτίθεται στα ιερά και τα όσια της γερμανόφωνης λογοτεχνικής παράδοσης, καθώς παρουσιάζει στο ομότιτλο διήγημα ένα πορτρέτο του Γκαίτε διόλου κολακευτικό και αποδομεί τις τελευταίες του στιγμές, καθώς και την περίφημη τελευταία φράση του «mehr Licht!», ισχυριζόμενος πως ο ετοιμοθάνατος ποιητής είπε «mehr nicht!». Ταυτόχρονα ο θάνατος ο ίδιος παρουσιάζεται υπό το παράλογο φως μιας μαύρης κωμωδίας. Είναι ένα κείμενο «βλάσφημο». Είμαστε τυχεροί που αυτή η «ανορθογραφία» μπορεί να διατηρηθεί και στη γλώσσα μας, κάνοντας έτσι έναν υπαινιγμό για το ανατρεπτικό περιεχόμενο του κειμένου.

Πριν κλείσουμε θα ήθελα πολύ να μας πείτε τι πραγματεύεται η νουβέλα σας «Άγνωστες Λέξεις» η οποία κυκλοφόρησε πρόσφατα, τι σας ενέπνευσε και πως νιώθετε κάθε φορά που εκδίδεται ένα έργο σας.

Οι Άγνωστες λέξεις είναι η ιστορία ενός άνδρα που αρχίζει να κολλά παντού μέσα στο σπίτι του αυτοκόλλητα χαρτάκια με ανύπαρκτες, λανθασμένες λέξεις. Η εξαδέλφη του, που έχει αναλάβει να βοηθά στο νοικοκυριό, καθώς οι γονείς του είναι τυφλοί, προσπαθεί με κάθε τρόπο να τον σώσει από το σκοτεινό πηγάδι της παράνοιας. Είναι μια νουβέλα που μιλά για τη γλώσσα, τις επιλογές μας, την οικογένεια, για την προσπάθειά μας να γεφυρώσουμε το χάσμα ανάμεσα στον εαυτό μας και στον Άλλο, διαρρηγνύοντας το κέλυφος της παγωμένης γλώσσας και επιδιώκοντας έναν τρόπο έκφρασης που θα μπορέσει να μιλήσει για το ανέκφραστο μέσα μας. Η πρώτη εικόνα της νουβέλας, τα χαρτάκια με τις παράξενες λέξεις στο ψυγείο, ήταν το αρχικό έναυσμα. Όταν λοιπόν ο εκδότης δέχεται να εκδώσει το χειρόγραφο, είναι μια μεγάλη χαρά. Ακολουθεί μια περίοδος που προσπαθείς να τελειοποιήσεις το κείμενο, έχοντας πάντα υπόψη ότι αυτό αντικατοπτρίζει τον τωρινό εαυτό σου. Κι έπειτα το τυπωμένο βιβλίο αρχίζει να ταξιδεύει και δεν μπορείς πια να το επηρεάσεις. Χαίρομαι όμως όταν διαβάζω μια ερμηνεία που δεν θα είχα σκεφτεί ποτέ, όταν βλέπω ότι το κείμενο γίνεται αφορμή για σκέψεις και συναισθήματα στους αναγνώστες.

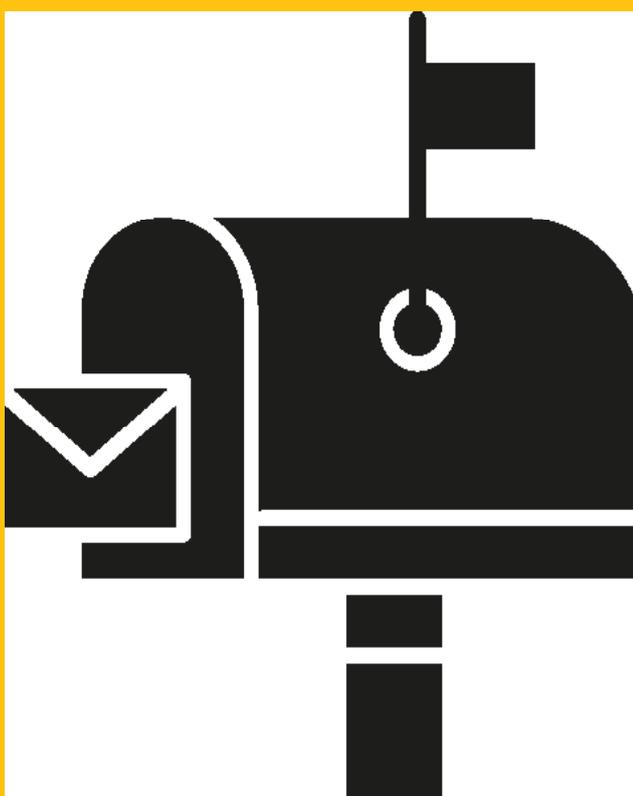


Image by freepik

07

Post von einem Poeten

Γράμμα από έναν ποιητή



Theofilos Kouimanis

Ab zwölf

Die Kneipe in der Nacht
finde ich total ideal
ein Glas und ich vergesse
dann kann ich nochmal lieben...
Jedoch das will ich nicht
weil Pärchen nur in Märchen
existieren
und glaub mir
mein Herz soll nie pulsieren!
Wenn die Liebe schlägt,
verliere ich die Logik
nachzudenken bin ich unfähig,
darum folge ich ihr...
Plötzlich bin ich zu Hause
aber das ist nicht mein Zuhause...
und sie steht neben mir
und sie schreit...
Und ich weine
ich will das nicht
jeden Tag das Gleiche
und niemand hilft mir...

Από τις Δώδεκα

Την μπυραρία τη νύχτα
τη βρίσκω ιδανική
ένα ποτήρι και ξεχνώ
κι ύστερα μπορώ ξανά να ερωτευτώ...
Όμως αυτό δεν το θέλω
διότι τα ζευγάρια υπάρχουν μόνο στα
παραμύθια
Και πιστεψέ με
Η καρδιά μου δεν πρέπει ποτέ να
πάλλει
Όταν χτυπά η αγάπη
χάνω τη λογική
να σκεφτώ είμαι ανίκανος,
γι' αυτό και την ακολουθώ...
Ξάφνου βρίσκομαι στο σπίτι
μα αυτό δεν είναι το δικό μου
σπιτικό...
Και εκείνη στέκεται πλάι μου
και φωνάζει...
Και εγώ κλαίω
Δεν το θέλω αυτό
Κάθε μέρα τα ίδια
Και κανείς δεν με βοηθά...

Theofilos Kouimanis studiert aktuell im 2. Semester am Fachbereich Deutsche Sprache und Literatur der NKUA. Er schreibt leidenschaftlich gerne Gedichte und das nicht nur in seiner Muttersprache Griechisch, sondern in den verschiedensten Sprachen.
Das Gedicht wurde auf Deutsch geschrieben und ins Griechische übersetzt.

Ο Θεόφιλος Κουιμάνης σπουδάζει στο δεύτερο εξάμηνο στο Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΕΚΠΑ. Γράφει με πάθος ποιήματα όχι μόνο στη μητρική του γλώσσα, τα ελληνικά, αλλά στις πιο διαφορετικές γλώσσες.
Το ποίημα γράφτηκε στα γερμανικά και μεταφράστηκε στα ελληνικά.



freepik.com



Dominik Budan & Lena Behr

Ein Gespräch zwischen Deutschen in Griechenland

Dominik(os), der schon länger in Griechenland ist und sich als Athineos fühlt, zeigt Lena, der neuen Kollegin, die Schönheiten Athens.

Dominikos: Hallo Lena! Herzlich Willkommen in Griechenland, wie geht's?

Lena: Hallo Dominikos, mir geht's gut, danke.

Dominikos: Wie bist du hier hergekommen? Hast du den Weg gut gefunden?

Lena: Geht so, es gab ein paar Probleme.

Dominikos (überhaupt nicht schockiert): Das überrascht mich nicht. Was ist passiert?

Lena: Ich habe auf den Bus gewartet und stand alleine an der Haltestelle und hatte Blickkontakt mit dem Busfahrer, wie man es in Deutschland macht, damit er anhält, aber er ist einfach vorbei gefahren.

Dominikos: Ach pedí mu [mein Kind], das ist nicht Deutschland!

Lena: Das weiß ich jetzt auch, ich muss meine Hand heben, damit der Busfahrer anhält.

Dominikos: Aber du bist ja jetzt hier, das ist Σύntagma! Hier finden alle Proteste und Demonstrationen statt. Wie findest du es?

Lena: Wow das ist ja interessant! Warst du auch schon mal auf einer Demonstration?

Dominikos: Ja, am 28ten Februar war eine große Demonstration gegen die Regierung, da es vor ein paar Jahren ein schlimmes Zugangsglück in Griechenland gab, bei dem 57 Menschen gestor-

Μια συζήτηση μεταξύ Γερμανών στην Ελλάδα

Ο Dominik (Δομίνικος, ο οποίος βρίσκεται εδώ και αρκετό καιρό στην Ελλάδα και αισθάνεται σαν Αθηναίος, δείχνει στη Λένα, τη νέα του συνάδελφο, τις ομορφιές της Αθήνας.

Dominikos: Γεια σου Λένα! Καλώς ήρθες στην Ελλάδα, πώς είσαι;

Λένα: Γεια σου, Δομίνικε, είμαι μια χαρά, σε ευχαριστώ.

Δομίνικος: Πώς έφτασες εδώ; Βρήκες εύκολα το δρόμο σου;

Λένα: Καλά είμαι, υπήρχαν μερικά προβλήματα.

Ο Δομίνικος (καθόλου σοκαρισμένος): Δεν εκπλήσσομαι. Τι συνέβη;
Λένα: Περίμενα το λεωφορείο, στεκόμουν μόνη μου στη στάση και επιδίωξα οπτική επαφή με τον οδηγό του λεωφορείου, όπως κάνεις στη Γερμανία για να τον κάνεις να σταματήσει, αλλά αυτός απλά πέρασε.

Δομίνικος: Ω παιδί μου, εδώ δεν είναι Γερμανία!

Λένα: Το ξέρω κι εγώ τώρα, πρέπει να σηκώσω το χέρι μου για να σταματήσει ο οδηγός του λεωφορείου.

Δομίνικος: Τώρα όμως είσαι εδώ, εδώ είναι το Σύntagma! Εδώ γίνονται όλες οι διαμαρτυρίες και οι διαδηλώσεις. Εσύ τι λες;

Λένα: Ουάου, αυτό είναι ενδιαφέρον! Έχεις πάει ποτέ σε διαδήλωση;

Δομίνικος: Ναι, στις 28 Φεβρουαρίου έγινε μια μεγάλη διαδήλωση κατά της κυβέρνησης, επειδή πριν από μερικά χρόνια έγινε ένα τρομερό σιδηροδρομικό δυστύχημα στην Ελλάδα στο οποίο έχασαν τη ζωή τους 57 άνθρωποι και η κυβέρνηση εξαφάνισε γρήγορα τα στοιχεία.

Λένα: Θεέ μου! Αυτό είναι πραγματικά κακό.

Δομίνικος: Ναι, αλλά είναι πολύ επικίνδυνο γιατί υπάρχει

ben sind und die Regierung schnell die Beweise verschwinden lassen hat.

Lena: Oh mein Gott! Das ist ja schlimm.

Dominikos: Ja, und es ist sehr gefährlich, weil dort viel Gewalt und Polizeigewalt herrscht.

Lena: Boah, das gibt es bei uns ja fast gar nicht.

Dominikos: Ich weiß, ich weiß, aber trotzdem ist Athen sehr schön und es gibt viel zu tun und zu sehen. Komm mit! Ich zeige dir die schönsten Ecken.

Lena: Oh ja, páme [gehen wir].

Dominikos: Das hier ist Ermú, die schickste Straße Athens. Hier kannst du alles finden. Es gibt auch viele Straßenmusiker und Essensstände mit Mais, Maronen und Kokosnüssen.

Lena: Wie schön!

Dominikos: Okay, dann gehen wir weiter zu Monastiráki. Hast du schon einmal etwas griechisches gegessen?

Lena: Nein, aber ich habe schon viel über die griechische Küche gehört. Es gibt Souvláki, Gýros, Biftékia, Kebáb, Tirópita, Spanakópita, Búghatsa, Lukumádes, Ouzo und Mastícha.

Dominikos: Och, dann gehen wir später etwas griechisches Essen, hier ist Monastiraki und wir gehen links auf die Akropolis.

Lena: Und was ist hier rechts?

Dominikos: Die Straße führt nach Omónia, da wollen wir ganz bestimmt nicht hin.

Lena: Warum das?

Dominikos: Glaub mir einfach, apoklíete [auf gar keinem Fall]. Lass uns zur Akropolis gehen.

Lena: Okay, auf die Akropolis freue ich mich, das wollte ich schon immer mal sehen. Ich finde die griechische Geschichte so vielfältig und spannend. Auch die Zeit in der Alexander der Große gelebt hat, finde ich sehr interessant.

Dominikos: Ist er nicht Mazedonier?

Lena: Bei uns im Geschichtsunterricht wird gesagt, dass er Grieche ist.

Dominikos: Achso entáxi [in Ordnung]. Apropos Unterricht, wie findest du EKPA?

Lena: Die Uni ist auf jeden Fall ganz anders als meine Uni in Deutschland. Mir sind direkt die vielen Plakate und Graffiti aufgefallen. Außerdem war es ganz ungewohnt, dass man im Gebäude rauchen darf.

Dominikos: Stimmt das darf man in Deutschland nicht. Was sagst du denn zu unseren Mentoren?

Lena: Ich bin ganz begeistert. Sie haben mich ganz herzlich Willkommen und sind super nett. Auch der Unterricht in Griechenland ist ganz anders. Die Studenten kommen oft zu spät, das gibt es in Deutschland so nicht.

Dominikos: Tja, das sind die Griechen.

...Dominikos und Lena fahren mit dem Fahrstuhl ins Café

Lena: Hier läuft ja sogar Musik im Fahrstuhl.

Dominikos: Germany could never. Ja, in vielen Aufzügen wird Musik gespielt.

πολλή βία και αστυνομική βία εκεί.

Λένα: Ουάου, αυτό είναι σχεδόν ανήκουστο σε μας στη Γερμανία.

Δομίνικος: Το ξέρω, το ξέρω, αλλά η Αθήνα εξακολουθεί να είναι πολύ όμορφη και υπάρχουν πολλά να κάνεις και να δεις. Ελάτε μαζί μου! Θα σας δείξω τα καλύτερα μέρη.

Λένα: Ω ναι, παμε.

Δομίνικος: Αυτή είναι η Ερμού, ο πιο μοντέρνος δρόμος της Αθήνας. Εδώ μπορείς να βρεις τα πάντα. Υπάρχουν επίσης πολλοί μουσικοί του δρόμου και πάγκοι με φαγητό, καλαμπόκι, κάστανα και καρύδες.

Λένα: Τι ωραία!

Δομίνικος: Εντάξει, ας προχωρήσουμε στο Μοναστηράκι. Έχετε φάει ποτέ κάτι ελληνικό;

Λένα: Όχι, αλλά έχω ακούσει πολλά για την ελληνική κουζίνα. Υπάρχει σουβλάκι, γύρος, μπιφτέκι, κεμπάπ, τυρόπιτα, σπανακόπιτα, μπουγάτσα, λουκουμάδες, ούζο και μαστίχα.

Δομίνικος: Α, τότε θα πάμε για ελληνικό φαγητό αργότερα, εδώ είναι το Μοναστηράκι και θα πάμε αριστερά στην Ακρόπολη.

Λένα: Και τι είναι στα δεξιά;

Δομίνικος: Ο δρόμος οδηγεί στην Ομόνοια, σίγουρα δεν θέλουμε να πάμε εκεί.

Λένα: Γιατί αυτό;

Δομίνικος: Απλά πιστέψτε με, αποκλείεται. Ας πάμε στην Ακρόπολη.

Λένα: Εντάξει, ανυπομονώ για την Ακρόπολη, πάντα ήθελα να τη δω. Βρίσκω την ελληνική ιστορία τόσο πλούσια και συναρπαστική. Βρίσκω επίσης πολύ ενδιαφέρουσα την εποχή στην οποία έζησε ο Μέγας Αλέξανδρος.

Δομίνικος: Αυτός δεν είναι Μακεδόνας;

Λένα: Στο μάθημα της ιστορίας μας λένε ότι ήταν Έλληνας.

Δομίνικος: Ω, εντάξει. Μιλώντας για μαθήματα, τι γνώμη έχεις για το ΕΚΠΑ;

Λένα: Το πανεπιστήμιο είναι σίγουρα πολύ διαφορετικό από το δικό μου πανεπιστήμιο στη Γερμανία. Παρατήρησα αμέσως όλες τις αφίσες και τα γκράφιτι. Ήταν επίσης αρκετά ασυνήθιστο να επιτρέπεται το κάπνισμα στο κτίριο.

Δομίνικος: Σωστά, δεν επιτρέπεται να το κάνεις αυτό στη Γερμανία.

Τι γνώμη έχετε για τους μέντορές μας;



Image by nensuria on Freepik

... Im Café

Dominikos: Und wie fandest du die Akropolis?

Lena: Super interessant und schön die Geschichte Griechenlands hautnah erleben zu können.

Dominikos: Ja das stimmt, aber ohne Akropolis wäre Athen nichts. Das ist die einzige Sache die, die Menschen anzieht. Und ohne sie wäre Griechenland noch ärmer, weil die finanzielle Situation schlimm ist.

Lena: Findest du nicht, dass das ein wenig hart ist?

Dominikos: Das ist leider die Tatsache.

Lena: Du bist schon seit 6 Monaten hier, hast du denn etwas Griechisch gelernt?

Dominikos: Ja, ich habe von den Studierenden gelernt: maláka, ke gamó, migamiso [Alter, geil, XXXX]. Aber das meiste habe ich von griechischen Liedern gelernt.

Lena: Ah, hörst du griechische Musik?

Dominikos: Ja, sehr oft sogar.

Lena: Okay, kannst du mir Sänger*innen empfehlen?

Dominikos: Also, die beste ist, my number one, Paparizou. <3 Dann gibt es noch Vissi, Vandi, Argiros und viele andere tolle Sänger*innen, ich kann meine Playlist mit dir teilen.

Lena: Sehr gerne Dominikos. Ich kenne auch Marina Satti und mag ihre Lieder sehr.

Dominikos: Oh super, welches Lied magst du denn am meisten?

Lena: Also mein Lieblingslied von ihr ist, Mantissa.

Dominikos: Sehr cool. Was hörst du denn normalerweise für Musik?

Lena: Unpopular opinion, aber ich mag Helene Fischer sehr gerne.

Dominikos: Ohh, ich finde sie geil.

Dominikos und Lena singen: „atemlos, durch die Nacht...“

Lena: Hahaha, ja, sie ist eine Legende in Deutschland. Wer ist denn eine Legende in Griechenland?

Dominikos: Ich würde sagen Vissi ist sehr beliebt, aber die Griechen hören eher englische Musik. Das kann ich gar nicht verstehen, manchmal sind die Griechen komisch.

Lena: Ah findest du die Griechen komisch? Ich hatte den Eindruck, dass sie sehr nett, aufgeschlossen und entspannt sind.

Dominikos: Ja, das ist der erste Eindruck, sie sind zwar auch sehr laut und neugierig, aber auch sehr gastfreundlich und wie du gesagt hast, sehr nett.

Lena: Ja, die Griechen sind komplett anders als die Deutschen. Ich würde sagen die Deutschen sind eher kälter, distanzierter und können oft unfreundlich wirken, aber wenn man sie kennenlernt sind sie auch sehr nett.

Dominikos: Ja, ich stimme diesem Statement zu. Wollen wir jetzt etwas essen gehen?

Lena: Ja, sehr gerne.

Dominikos: Was denn?

Lena: Gerne etwas griechisches.

Dominikos: Gyros?

Lena: Oh ja sehr gerne, das wollte ich schon immer probieren.

Dominikos: Páme na fáme [gehen wir essen].

...Vor dem Gyrosladen

Dominikos: Das ist das beste Gyros in der Stadt.

Lena: Oh, ich bin sehr gespannt.

Dominikos: Nehmen wir dann zwei mal Gyros?

Lena: Είμαι πραγματικά εντυπωσιασμένη. Με έκαναν να νιώσω πολύ ευπρόσδεκτη και είναι σούπερ ευγενικοί. Το μάθημα στην Ελλάδα είναι επίσης πολύ διαφορετικό. Οι μαθητές συχνά φτάνουν αργά, κάτι που δεν συμβαίνει στη Γερμανία.

Δομίνικος: Λοιπόν, έτσι είναι οι Έλληνες.

...Ο Δομίνικος και η Λένα παίρνουν το ασανσέρ για το καφέ

Λένα: Εδώ υπάρχει ακόμα και μουσική στο ασανσέρ.

Δομίνικος: Η Γερμανία δεν θα μπορούσε ποτέ. Ναι, μουσική παίζεται σε πολλά ασανσέρ.

... Στο καφέ

Δομίνικος: Και πώς σου φάνηκε η Ακρόπολη;

Λένα: Σούπερ ενδιαφέρουσα και ωραίο να μπορείς να ζήσεις την ιστορία της Ελλάδας από κοντά.

Δομίνικος: Ναι, αυτό είναι αλήθεια, αλλά χωρίς την Ακρόπολη, η Αθήνα δεν θα ήταν τίποτα. Είναι το μόνο πράγμα που προσελκύει τον κόσμο. Και χωρίς αυτήν, η Ελλάδα θα ήταν ακόμη πιο φτωχή, διότι η οικονομική κατάσταση είναι τραγική.

Λένα: Δεν νομίζετε ότι αυτό είναι λίγο σκληρό;

Δομίνικος: Δυστυχώς, αυτή είναι η πραγματικότητα.

Λένα: Είσαι εδώ έξι μήνες, έχεις μάθει καθόλου ελληνικά;

Δομίνικος: Ναι, έχω μάθει από τους φοιτητές: μαλάκα, και γαμώ, μη γαμήσω. Αλλά τα περισσότερα τα έμαθα από ελληνικά τραγούδια.

Λένα: Α, ακούς ελληνική μουσική;

Δομίνικος: Ναι, πολύ συχνά μάλιστα.

Λένα: Εντάξει, μπορείς να μου προτείνεις κάποιους τραγουδιστές;

Δομίνικος: Λοιπόν, ο καλύτερος είναι, το νούμερο ένα, η Παπαρίζου. <3 Μετά είναι η Βίση, η Βανδή, ο Αργυρός και πολλοί άλλοι σπουδαίοι τραγουδιστές, μπορώ να μοιραστώ την playlist μου μαζί σου.

Λένα: Μου αρέσει πολύ ο Δομίνικος. Γνωρίζω επίσης τη Μαρίνα Σάττι και μου αρέσουν πολύ τα τραγούδια της.

Δομίνικος: Ωραία, ποιο τραγούδι σου αρέσει περισσότερο;

Λένα: Λοιπόν, το αγαπημένο μου τραγούδι της είναι το «Μάντισσα».

Δομίνικος: Πολύ ωραίο. Τι είδους μουσική ακούς συνήθως;

Λένα: Ανεπίσημη άποψη, αλλά μου αρέσει πολύ η Helene Fischer.

Δομίνικος: Ω, νομίζω ότι είναι ωραία.

Ο Δομίνικος και η Λένα τραγουδούν: «atemlos, durch die Nacht...».

Λένα: Χαχαχα, ναι, είναι ένας θρύλος στη Γερμανία. Ποιος είναι θρύλος στην Ελλάδα;

Δομίνικος: Θα έλεγα ότι η Βίση είναι πολύ δημοφιλής, αλλά οι Έλληνες τείνουν να ακούνε αγγλική μουσική. Δεν μπορώ να το καταλάβω αυτό, μερικές φορές οι Έλληνες είναι περιέργοι.

Λένα: Α, νομίζεις ότι οι Έλληνες είναι περιέργοι; Είχα την εντύπωση ότι είναι πολύ καλοί, ανοιχτόμυαλοι και χαλαροί.

Δομίνικος: Ναι, αυτή είναι η πρώτη εντύπωση, είναι επίσης πολύ δυνατοί και περιέργοι, αλλά και πολύ φιλόξενοι και, όπως είπες, πολύ καλοί.

Λένα: Ναι, οι Έλληνες είναι εντελώς διαφορετικοί από τους Γερμανούς. Θα έλεγα ότι οι Γερμανοί τείνουν να είναι πιο ψυχροί, πιο απόμακροι και συχνά μπορεί να φαίνονται μη φιλικοί, αλλά όταν τους γνωρίσεις είναι επίσης πολύ καλοί.

Δομίνικος: Ναι, συμφωνώ με αυτή τη δήλωση. Να πάμε για φαγητό τώρα;

Λένα: Ναι, θα το ήθελα πολύ.

Δομίνικος: Και μετά τι;

Λένα: Θα ήθελα κάτι ελληνικό.

Δομίνικος: Γύρο;

Λένα: Ω ναι, θα το ήθελα πολύ, πάντα ήθελα να το δοκιμάσω.

...Lena isst

Lena: Omg, das ist so lecker!

Dominikos: Ich hab dir doch gesagt, die griechische Küche ist einfach die beste.

Lena: Im Gegenteil zu der deutschen Küche, ist die griechische Küche sehr vielfältig und lecker. In Deutschland gibt es viele Internationale Restaurants und die Restaurants in Griechenland bieten meistens autochthone Gerichte an.

Dominikos: Ja, das stimmt.

...Sie essen

Dominikos: Guck mal, immer diese Bettler, davon gibt es wirklich viele. (Ein Mädchen kommt) Dominik macht eine Kopfbewegung und sagt „ts“.

Lena: Was bedeutet es was du gerade gemacht hast?

Dominikos: Es bedeutet „Nein“, es gibt viele interessante Gesten die Griechen machen.

Lena: Was gibt es noch für Gesten?

Dominikos: Meine Lieblingsgeste ist mύdza.

Lena: Was ist das?

...Dominikos streckt mir seine Hand entgegen

Dominikos: Das ist quasi der Mittelfinger für die Griechen.

Lena: Das muss ich mir merken!

Dominikos: Pάme spíti [Gehen wir nach Hause]!

Lena: Ja!

Dominikos: Vergiss dieses mal nicht, deine Hand zu heben, wenn der Bus kommt. :D

Lena: (Lacht) Mache ich! Wir sehen uns morgen an der Uni.

Dominikos: Tschüss!

Δομίνικος: Πάμε να φάμε.

...Μπροστά από το μαγαζί με το γύρο

Δομίνικος: Αυτός είναι ο καλύτερος γύρος στην πόλη.

Λένα: Ω, είμαι πολύ ενθουσιασμένη.

Δομίνικος: Να πάρουμε δύο γύρους τότε;

...Η Λένα τρώει

Λένα: Omg, είναι τόσο νόστιμο!

Δομίνικος: Στο είπα, η ελληνική κουζίνα είναι απλά η καλύτερη.

Λένα: Σε αντίθεση με τη γερμανική κουζίνα, η ελληνική κουζίνα είναι πολύ πλούσια σε ποικιλία και νόστιμη. Στη Γερμανία υπάρχουν πολλά διεθνή εστιατόρια και τα εστιατόρια στην Ελλάδα προσφέρουν κυρίως τοπικά πιάτα.

Δομίνικος: Ναι, αυτό είναι αλήθεια.

...τρώνε

Δομίνικος: Κοίτα, υπάρχουν πάντα αυτοί οι ζητιάνοι, είναι πραγματικά πολλοί. (Μια κοπέλα καταφθάνει) Ο Δομίνικος κάνει μια κίνηση του κεφαλιού και λέει «τσου».

Λένα: Τι σημαίνει αυτό που μόλις έκανες;

Δομίνικος: Σημαίνει «όχι», υπάρχουν πολλές ενδιαφέρουσες χειρονομίες που κάνουν οι Έλληνες.

Λένα: Ποιες άλλες χειρονομίες υπάρχουν;

Δομίνικος: Η αγαπημένη μου χειρονομία είναι η μούτζα.

Λένα: Τι είναι αυτό;

Ο Δομίνικος απλώνει το χέρι του...

Δομίνικος: Είναι σαν το μεσαίο δάχτυλο για τους Έλληνες.

Λένα: Θα πρέπει να το θυμάμαι αυτό!

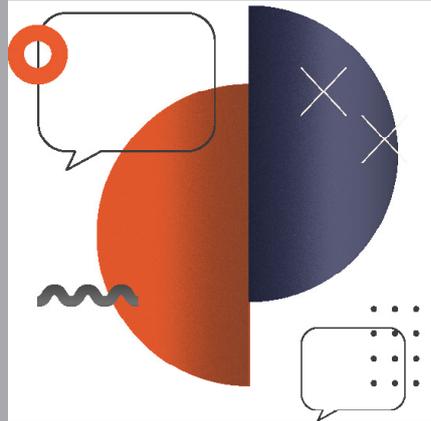
Δομίνικος: Πάμε σπίτι!

Λένα: Ναι!

Δομίνικος: Μην ξεχάσεις να σηκώσεις το χέρι σου αυτή τη φορά όταν έρθει το λεωφορείο. :D

Λένα: (Γελάει) Θα το κάνω! Τα λέμε αύριο στο πανεπιστήμιο.

Δομίνικος: Αντίο!



M.I.L.A.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΠΟΛΥΜΕΣΑ, ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ
ZEITSCHRIFT FÜR MULTIMEDIA, INTERKULTURALITÄT UND LINGUISTISCHE ANWENDUNGEN
JOURNAL OF MULTIMEDIA, INTERCULTURALISM AND LINGUISTIC APPLICATIONS

ISSN: 2945-2783